

NAŠA LUČ

M E S E Č N I K Z A S L O V E N C E P O S V E T U

JULIJ-AVGUST 2017

letnik 66, številka 7-8

4

POGOVOR S KAJETANOM GANTARJEM
Kdor svoje domovine nima rad,
nima ničesar in nikogar rad

9

NOVICE
Vrhovno sodišče za samopašno
pobijanje drugače mislečih

22

RAFAELOVA DRUŽBA
Nedelja Slovencev po svetu, 2. 7. 2017

Verouk v slovenski župniji Stuttgart

Ena gasilska naših mladih družin

Matej poskrbi, da kitara zazveni.

Mladi slovenski rod, ti si naš ponos.

Za pusta smo delali maske.

Pozimi smo poskrbeli za ptice.

Najlepše je, ko so prijatelji skupaj.

Za prijatelje si je treba vzeti čas in se poveseliti.

Družina Vugrinec pri verouku

NAŠA LUČ

Glasilo Zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov, diaconov in pastoralnih sodelavcev v Evropi za verska, kulturna in narodna vprašanja

Izdajatelj: Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov in Rafaelova družba • Založnik: Družina, SI-Ljubljana, p. p. 95 • Glavni urednik: Janez Pucelj, München, Nemčija • Odgovorni urednik: Lenart Rihar, Ljubljana • Uredništvo: Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska c. 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: 01/438 30 50, faks: 01/438 30 55, e-naslova: rafaelova.druzba@siol.net in jpucelj@msn.com • Uprava: Krekov trg 1, SI-1000 Ljubljana, tel. 01/360 28 28 • Jezikovni pregled: Vida Frelih

CENA IZVODA: 2,45 EUR. CELOLETNA NAROČNINA ZA SLOVENIJO: 26,95 EUR • LETNA NAROČNINA (za pošiljanje iz Slovenije): Evropska zveza 36,85 EUR • Švica 48,95 CHF • Velika Britanija 31,35 GBP • Avstralija 50,60 AUD • Kanada 49,50 CAD • ZDA 48,40 USD. V ceno je všteti 9,5 % davek na dodano vrednost in ustrezna poštnina, ki velja za pošiljanje z navadno redno pošto. Cena za letalsko pošiljanje je 41,25 evra. • LETNA NAROČNINA PRI POVERJENIKIH: Evropska zveza 35 EUR • Švedska 320 SEK • Švica 45 CHF • Velika Britanija 28 GBP. • Naročnino lahko plačate pri poverjenikih ali na upravi. Transakcijski račun pri NLB d. d.: 02014-0015204714, DRUŽINA, d. o. o., s pripisom za Našo luč, IBAN SI56020140015204714, SWIFT LJBAS12X • Nove naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava.

Oblikovna zasnova: Klemen Kunaver • Grafična priprava: Družina d. o. o. • Fotografija na naslovnici: Andrej Šegula, Piranska marina • Tisk: tiskano v Sloveniji.

Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: (+386) 1 438 30 50, faks: (+386) 1 438 30 55, e-naslov: rafaelova.druzba@siol.net
www.rafaelova-druzba.rkc.si • Poslovni račun pri NLB d. d.: 02014-0253581535, voditelj: Lenart Rihar

Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov, diaconov in pastoralnih sodelavcev v Evropi

Liebigstr. 10, 80538 München, T (*49) 089 2193 7900, M 0173 9876 372, F (*49) 089 2193 79016, predsednik: msgr. Janez Pucelj

POGOVOR Z AKADEMIKOM
PROF. DR. KAJETANOM GANTARJEM 4
Kdor svoje domovine nima rad,
nima ničesar in nikogar rad

ZAKLADI SLOVENSKE UMETNOSTI 7
Slikar Janez Aquila v svojem času

JEZIKOVNI KOTIČEK 8
Nazaj v planinski raj

SLOVENIJA, NAŠ SKUPNI DOM 9
Premisleki 9
Novice 9
Zakaj Slovenija ni Švica, njeni
državljeni pa vse bolj »švicajo« 10

ŽUPNIJE 11

RAFAELOVA DRUŽBA 22
Argentinski večer
z Luko Somozo Ostercem

KRIŽANKA / MALO ZA ŠALO 24

Težka vročina in težak kriminal

Poletna številka je dvojna in med vas prihaja nekoliko kasneje kot običajno. Zdaj, ko je natisnjena, je dan državnosti že minil, za nami je prvi niz vročih dni, s katerimi smo se poslovili od koledarske pomladi.

Začetek poletja vedno prinaša mešanico šolske vročice in spogledovanje s počitniškimi dnevi. Prvo je breme tako za učence kot za njihove starše, dopust pa je dobrina, ki se je navadno veselimo vsi. To je tudi čas, ko napetosti v politiki začnejo nekoliko izgubljati svojo ostrino. Letos ni dosti drugače, bi pa moralo biti. Ljudje bi morali iti v zrak vsaj zaradi dveh šokantnih stvari, a ne grejo, ker so pod vplivom večinskih medijev, ki imajo očitno navodila, iz česa je treba napraviti škandal, kaj je treba minimalizirati, kaj pa prikazati v prilagojeni luči.

Prva stvar, o kateri boste lahko brali tudi na naslednjih straneh, je naravnost neverjetna odločitev vrhovnega sodišča v zvezi s t. i. kočevskim procesom iz jeseni 1943. Če povemo poenostavljeno, je sodišče reklo: to, da se je našla skupina nasilnežev, ki si je vzela pravico, da po mili volji pobija drugače misleče, je pravilno; je ravno tako, kot če bi sodišče, vredno tega imena, iz ustreznih razlogov in z ustreznimi postopki dosodilo smrtne obsodbe.

Kakšna je bila reakcija ob tem napadu na pravičnost in na vsakršen pravosodni sistem, ki kaj da nase? Če odštejemo par posameznikov, nikakršna. Ljudi ne zanima.

Druga stvar izhaja iz istih korenin. Izvedelo se je, da je ista levičarska elita, ki ima zaslonbo v takem pravosodju prek Nove Ljubljanske banke, oprala več kot milijardo dolarjev denarja. Tu ne gre le za provizije, ki so jih dobili. Gre za kriminal, ki je strašljiv že sam po sebi, nadalje ga bremeni dejstvo, da je bil Iran v tistem času pod sankcijami mednarodne skupnosti, sapo pa nam vzame velika verjetnost, da se s tem denarjem financira terorizem.

Kakšen je bil odziv ljudi ob tako očitnem in gromozanskem kriminalu? Če odštejemo par posameznikov, nikakršen. Ob nezanimanju ljudi lahko počnejo karkoli. Dodatno straši dejstvo, da je kljub nepredstavljivo velikim številkam tu odkrit samo delček kriminalnega delovanja naše nekdanje elite, ki se je uspela pretihotapiti tudi v demokratično državo.

Tele poletne uvodne besede nismo želeli posvetiti težkim temam, a Naša luč je vedno opozarjala na stranpoti tistih, ki z oblastnih pozicij delajo proti slovenskemu človeku. Zato se omembi dveh tako značilnih tranzicijskih potez nismo smeli izogniti. Kar pa ne pomeni, da izgubljam upanje. Ni še vseh dni konec. Kakor nas od zunaj greje sonce, nas navznoter prežarja pričakovanje, da se čez počitnice kje srečamo, si stisnemo roko in ugotovimo, da še zdaleč nismo sami s svojo dobro mislijo v srcu.

Lenart Rihar

ZVEZA SLOVENSkih IZSELJENSKIH DUHOVNIKOV, DIAKONOV IN PASTORALNIH SODELAVCEV V EVROPI

ANGLIJA
SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA LONDON
62, Offley Road, LONDON SW9 0LS
T/F (*44) 020. 7735 6655
http://www.skm-london.org.uk
župnik: Stanislav Cikanek
e-naslov: cikanek@msn.com

AVSTRILIJA
SLOVENSKI PASTORALNI CENTER DUNAJ
Einsiedlergasse 9-11, 1050 WIEN
M (*43) (0)660-657-94-33
duhovnik: Matija Tratnjek
e-naslov: info@spc-dunaj.net
www.spc-dunaj.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA GRADEC
Mariahilferplatz 3, 8020 GRAZ
T (*43) 0316. 7131 6924
župnik: p. mag. Jože Lampret OFMConv

PREDARLSKO
oskrbuje: mag. David Taljat (glej Švica)

SLOVENSKA KAT. MISIJA ŠPITAL
Drau Marienkapelle, Villacherstr., SPITAL
župnik: mag. Jože Andolšek
Št. Primož 65, 9123 Št. Primož
T (*43) 042. 3927 19

BELGIJA, NIZOZEMSKA IN LUKSEMBURG
SLOVENSKI PASTORALNI CENTER BRUSELJ
Av. de la Couronne 206
1050 Bruxelles / Ixelles
T (+32) 02. 64 77 106
M (*32) 0489. 783 532
župnik: dr. Zvone Štrubelj
e-naslov: zvones@gmx.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA EISDEN
Guill. Lambertlaan 36, BE 3630 EISDEN
T/F (*32) 089. 7622 01
kontaktna oseba: Nežka Zalar,
M (*32) 472. 2682 00
e-naslov: nezka@scarlet.be

FRANCIJA
DELEGATURA – AUMONERIE NATIONALE DES
SLOVÈNES DE FRANCE
Moulin de Thicourt 57380 THICOURT
Tel – Fax (*33) 03. 8701 0701
e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA PARIZ
3, Impasse Hoche, 92320 CHATILLON
T (*33) 1 42 53 64 43,
župnik: dr. Zvone Štrubelj (glej SPC Bruselj)
diakon Ciril Valant: 32, rue de la Guilloire,
78720 La Celle les Bordes. Tel: 01 34 85 26 66
e-naslov: valant.ciril@wanadoo.fr

SLOVENSKA KAT. MISIJA MERLEBACH
14, r. du 5 Decembre, 57800 MERLEBACH
T (*33) 03. 8781 4782,
T mlin (*33) 03. 8701 0701
župnik in delegat: Jože Kamin,
e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA NICA
6, rue Vernier, 06000 NICE
T (*33) 4. 9388 5851, F (*33) 4. 9388 5851
župnik: Štefan Čukman
e-naslov: scukman@club-internet.fr

HRVAŠKA
SLOVENSKA KAT. SKUPNOST ZAGREB
oskrbovana iz Slovenije. Informacije:
dekan Anton Trpin, T (*386) 07 338 00 15
Trubarjeva 1, 8310 Sentjernej
e-naslov: zupnija.sentjernej@rc.ki

ITALIJA
SLOVENSKA KATOLIŠKA SKUPNOST RIM
Via Appia Nuova 884, 00178 ROMA
T (*39) 06.7184 744, F 06. 712 99 910

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST MILANO
cerkev Corpus Domini, ul. Canova 4
informacije: Karel Bolčina, M (*39) 338 195 8889
e-naslov: donkarel@tiscali.it

NEMČIJA
KOORDINACIJA DUŠNEGA PASTIRSTVA
SLOVENCEV PO SVETU
govorec: msgr. Janez Pucelj
Liebigstr. 10, 80538 MÜNCHEN
T (*49) 089.2193 7900, M 0173.9876 372
F (*49) 089. 2193 79016
e-naslov: jpucelj@msn.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA
Kolonnenstr. 38, 10829 BERLIN
M (*49) 175.2462 425
župnik: Izidor Pečovnik
e-naslov: dori@skmberlin.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ESSEN
Bausemshorst 2, 45329 ESSEN
T (*49) 0201. 3641 513
T/F (*49) 0201. 3641 804
www.slomisija-essen.de
župnik: Alojzij Rajk
M (*49) 0173 340 82 95
e-naslov: alojzij@gmail.com, alojzij.rajk@rc.ki

SLOVENSKA KAT. ŽUPNIJA FRANKFURT
Mathildenstr. 30 a, 60599 FRANKFURT
T (*49) 069. 6365 48, F 069. 6330 7632
www.skg-frankfurt.de
župnik: Martin Retelj
e-naslov: martin@skg-frankfurt.de

SLOVENSKA KAT. MISIJA MANNHEIM
Römerstrasse 32, 68259 MANNHEIM
T (*49) 0621. 285 00, F 0621. 7152 106
www.skm-mannheim.de
župnik: Janez Modic
e-naslov: janez@skm-mannheim.de

SLOVENSKA KAT. MISIJA STUTTGART
Staffenbergstr. 64, 70184 STUTTGART
T (*49) 0711. 2328 91, M 0178. 4417 675
F (*49) 0711. 2361 331
www.skm-stuttgart.de
župnik: Aleš Kalamar
T (*49) 0711. 5489 8064, M 0176. 8450 9228
e-naslov: aleskalamar@gmail.com

SLOVENSKA KAT. MISIJA AUGSBURG
Ottmarsgäßchen 8, 86152 Augsburg
T/F (*49) 0821. 979 13, M 0173.5937 313
župnik: Roman Kutin
e-naslov: roman.kutin@gmx.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ULM
Neunkirchenweg 63 A, 89077 ULM
župnik: Roman Kutin (glej Augsburg)

SLOVENSKA KAT. ŽUPNIJA MÜNCHEN
Liebigstr. 10, 80538 MÜNCHEN
T (*49) 089. 2219 41, F 089. 2193 79016
www.skgmuc.com
e-naslov: slovenischsprachige-
mission.muenchen@erzbistum-muenchen.de
www.skm-muenchen.de
župnik: Janez Pucelj; T (*49) 089. 2193 7900
e-naslov: jpucelj@msn.com
župnik v pokojju: Marjan Bečan
e-naslov: mbeacan@erzbistum-muenchen.de
pastoralni sodelavec: Slavko Kessler
e-naslov: skessler@ebmuc.de
diakon Ralph Prausmüller
e-naslov: ralphprau@gmail.com

SRBIJA
SLOVENSKA KAT. SKUPNOST BEOGRAD
Župa sv. Cirila i Metoda
Požeška 35, 11030 BEOGRAD
T (+381) 11 30 56 120
MT (*381) 665 105 509
župnik: Lojze Letonja CM
e-naslov: lletonja@gmail.com

ŠVEDSKA
SLOVENSKA KAT. MISIJA GÖTEBORG
Parkgatan 14, 411 38 GÖTEBORG
T/F (*46) 70 827 8757
T (+46) (0)31 7115421, M (+46) (0)708 278757
www.slovenskamisija.se
župnik: Zvone Podvinski
e-naslov: zvone@kristuskonungen.se;
zvone.podvinski@rc.ki

ŠVICA-LICHTENSTEIN
SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA
Naglerwiesenstrasse 12, 8049 ZÜRICH
T 0041 (0)44 301 31 32, M 0041 (0)79 7773 948
spletna stran: www.slomisija.ch
župnik: mag. David Taljat
e-naslov: slomission.ch@gmail.com

Kdor svoje domovine nima rad, nima ničesar in nikogar rad

Pogovor z akademikom prof. dr. Kajetanom Gantarjem

Tokrat smo k pogovoru povabili akademika, klasičnega filologa in občasnega sodelavca revije Zaveza prof. dr. Kajetana Gantarja. Brez oklevanja je sprejel naše povabilo, saj, kot je zapisal, »čutim nekak moralni dolg do tistih mojih zdaj že pokojnih znancev in kolegov, ki so morali pod okupacijo, v emigraciji ali v totalitarnem režimu prestati vse isto ali še kaj hujšega kot jaz, pa jim ni bila dana priložnost, da povedo resnico«. Pogovor z njim je bil izredno prijeten in zanimiv, ob njegovem neverjetno obsežnem poznavanju različnih področij sem se spraševala, ali je bila šola nekdaj res tako drugačna kot danes. Prav tako se nisem mogla načuditi neutrudni zagnanosti sogovornika, ki je, kljub letom (upam, da mi ne zameri, ker jih omenjam), še vedno razpet med številne obveznosti na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti ali pa pri Slovenski matici; kot ustanovni član je prispeval ime Združenju za slovensko besedo. Ker ima za seboj bogato življenjsko zgodbo, ni nič nenavadnega, da sva krepko preseгла obseg, namenjen pogovoru v Naši luči. K sreči se je tudi urednik strinjal, da bi bila velika škoda, če bi bralci ne imeli priložnosti prebrati izrečenih misli našega tokratnega sogovornika. Tako se bo pogovor z dr. Gantarjem raztegnil tudi v prihodnje številko, česar se resnično veselim.

> Vojna je vašo družino zaznamovala že takoj na začetku; Nemci so najprej aretirali očeta, nato je bil skupaj z družino izgnan v Srbijo, pri tem pa so vam zaplenili vse premoženje. Kaj se je zgodilo? Kje so bili razlogi za tako ravnanje Nemcev z vašo družino?

Že štirinajst dni pred začetkom vojne je potekala v Jugoslaviji mobilizacija. Oče je bil poslan v Karlovac v sanitetno enoto. Ni še minil teden po napadu na Jugoslavijo, že je videl, kako ustaši zapirajo naše vojake, zato je v Karlovcu hitro skočil na vlak in se čez Novo mesto odpeljal proti Ljubljani. Še preden pa je prišel tja, je slišal, da so že Italijani v Ljubljani in da jugoslovanske vojake zapirajo in pošiljajo v ujetništvo, zato je izstopil malo prej, na Rakovniku, in si pri znanecu – doma je bila samo žena – sposodil njegovo civilno obleko. Z vlakom se je nato odpeljal v Celje, kjer so ga Nemci, čeprav je bil v civilu, že ob prihodu na železniški postaji

aretirali. Ko je mama zvedela, da je zaprt, je šla prosit k nekemu nemškemu trgovcu, pri katerem smo redno kupovali (po vojni so tega trgovca naši ustrelili, da so mu lahko zaplenili premoženje), če bi zanj posredoval. Po njegovem posredovanju so očeta izpustili. Ni še bil doma deset dni, ko so ga spet zaprli. Na dom ga je prišel v gestapovski uniformi aretirat Sepp Jellenz, starejši brat mojega sošolca (Sepp Jellenz je že kot dijak šestega razreda celjske gimnazije postal član gestapa in že takrat pošiljal poročila nemški obveščevalni službi). Jellenzi so bili ena najbolj zavednih nemških družin v Celju. Najbrž so se pri njih doma – tako kot pri nas – veliko pogovarjali o politiki in je morda mlajši, moj sošolec, doma govoril: »V našem razredu je pa en Gantar, ta je najbolj tečen in zadržan, ta bi Nemce kar pregnal!«. Dejansko so imeli Nemci, znani po svoji pedantnosti, za Spodnjo Štajersko že vnaprej izdelan poimenski načrt, koga je treba izseliti, in na spisku je bil tudi moj oče. Najprej so aretirali profesorje in duhovnike. Oče je bil kot profesor slovenščine med tistimi, ki so bili najbolj na udaru.

> Ali se je slovensko politično vodstvo zavedalo dejanske nevarnosti Komunistične partije ali pa jo je podcenjevalo?

Žal se tega ni zavedalo. Nasprotnika nikoli ne smeš podcenjevati. Večkrat sem očeta vprašal, če so kaj vedeli za komuniste, pa mi je rekel: »Seveda smo vedeli! Luka Leskovška, pozneje prvega komandanta partizanske vojske, ni pred vojno nihče resno jemal. Včasih smo videli, kako ga orožniki ženejo, ker je spet nekaj ušpičil. Drugič smo ga videli pri kapucinih, ko so mu lačnemu dali obrok hrane. 'Kaj pa bo takle revček,' smo si mislili.« Ampak dejansko so bili res dobro organizirani. Samo pomislite, kaj vse so npr. počenjali med vojno na majhnem koščku »osvobojenega ozemlja« v Beli krajini! Še svoja plačilna sredstva so si izmislili, pa denarni zavod, organizirali šole, prirejali mitinge, ustanovili gledališče z vrhunskimi igralci. Za eno samo črnomaljsko gimnazijo so še Latinsko vadnico izdali, napisal jim jo je križevniški pater Modest Golia. Kaj izobražencev in kulturnikov, kaj univerzitetnih profesorjev so zvalili v gozdove!

Prof. Kajetan Gantar

> Toda ali je šlo res za podcenjevanje ali si preprosto niso mogli niti misliti, da je kdo sposoben v skrajnih razmerah takih sprevrženih dejanj?

Ko so komunisti v stari Jugoslaviji izdali brošuro o dialektičnem materializmu, je dostojno strokovno oceno o njej napisal Aleš Ušeničnik ter jo objavil v resni reviji Čas. Ocena je bila strpna in razmeroma blagohotna, vendar kaže, da jih niso tako zelo resno jemali, da pa se tudi niso iz njih norčevali.

> Kako bi ocenili ravnanje škofa dr. Rožmana med vojno? Vemo, kako ga je na Rožmanovem procesu ocenila povojna oblast. Glede na to, da se še danes tudi v zgodovinskih učbenikih ponavljajo njene trditve, bi lahko rekli, da je bila pri očrnitvi škofa zelo uspešna.

Rožman ni mogel biti glasnik odpora in upora, ker Cerkev po Kristusovem nauku nikoli ni mogla in ni smela hujskati ljudi k oboroženemu boju. Nekoliko bližje sem škofa Rožmana spoznal med trimesečnim begunstvom v tirolski vasi Anras, kjer je škof našel zatočišče v tamkajšnjem župnišču, ki je bilo deset minut od kmetije, kjer sem pri dobrih ljudeh našel kruh in streho nad glavo. Vem, da je Rožman videl največji vzor v papežu Leonu Velikem, ki je šel prosit hunskega kralja Atilo, naj prizaneso Rimu. Slavni Rafael Santi je impresivno upodobil to zgodovinsko srečanje. In vendar papežu Leonu nikoli ni nihče očital, da je bil kolaboracionist, ker je šel osvajalca prosit, naj prizaneso Rimu in njegovim meščanom. Za Atilo so prišli nad Rim še hujši zavojevalci, germanski Vandali z okrutnim Gejzerihom na čelu. Tudi njega je šel prosit prizanesljivosti. Kako neverjetna podobnost! Zgodovinarji so mu dali vzdevek Leon Veliki, ker je Rimu prinesel olajšanje. Škof Rožman je ravnal v skladu s Kristusovim evangelijem, da prosiš za svoje tudi tujega zavojevalca. Tudi v evangelijih o rimskih stotnikih, čeprav so bili okupatorji Svete dežele, ne beremo nič slabega. Tako je gledal na to tudi škof Rožman. Kakšen absurd njemu, ki je moral že ob koroškem plebiscitu bežati pred Nemci, očitati kolaboracijo z Nemci! Rožman je reševal, kjer in kolikor je mogel. Mislim, da se mu dela velika krivica. Prepričan sem, da bo nekoč zgodovina, ko se bodo strasti umirile, stvari postavila na svoje mesto in da bodo morda kdaj tudi škofu Rožmanu rekli Gregorij Veliki. Čeprav ni

trpel v zaporu kot Stepinac, je bil Rožman velik škof in v hudih preizkušnjah mučenik.

> **Komunistična partija je konec leta 1941 razglasila kulturni molk. Za kaj je sploh šlo? Ali je bil res potreben? Vendarle je bil to za slovenski narod usoden čas, ko je bila beseda v resnici še bolj potrebna. Nujna, pravzaprav.**

To se mi zdi najbolj absurdna, naravnost nora poteza, najbolj nesmiseln diktat. Narodu, ki je stoletja z besedo, pesmijo in kulturo kot svojim edinim orožjem kljuboval pritiskom germanizacije, italijanizacije, islamizacije, v najtežjih preizkušnjah prepovedati besedo in zamašiti usta – to je zločin! Sartru ni v okupiranem Parizu nihče diktiral kulturnega molka, v Parizu je pod okupacijo objavljaj, ne samo filozofijo, ampak tudi eno svojih najmočnejših in najbolj aktualnih tragedij, *Muhe (Les mouches)*. Pozneje je celo zapisal: »Nikoli nismo bili tako svobodni kot pod okupacijo.« Kot vem, pri nas tudi mnogi simpatizerji OF s tem absurdnim diktatom niso soglašali. Župančič je eno svojih najbolj znanih takratnih pesmi začel z besedami: »Veš, poet, svoj dolg? Kaj zavijaš se v molk?« Zveni kot polemičen ugovor na diktat o kulturnem molku. Tudi naši primorski rojaki, ki so že prej okusili italijansko okupacijo – ne dve leti, ampak dvajset let – si nikoli niso privoščili kulturnega molka. Kjer se je le dalo in dokler se je dalo, niso primorski domoljubi – France Bevk, Josip Bitežnik, Andrej Budal, Engelbert Besednjak, Lojze Bratuž, Anton Kacin, Ivan Trinko in drugi – nikoli opustili nobene priložnosti, da ne bi objavljali knjig in člankov pri Goriški Mohorjevi družbi, v Goriški straži, da ne bi ustanavljali pevskih zborov in prirejali koncertov, pa tudi če so zaradi tega morali piti ricinusovo olje. Sicer pa iz zgodovine sploh ne poznam nobenega kulturnega naroda, ki bi bil tako debilen, da bi se pred tujimi okupatorji zavijal v kulturni molk. Nasprotno, v antiki so premagani Grki, Izraelci, Kartažani in drugi podjarmljeni narodi rimskim okupatorjem dokazovali, da jim lahko, če že ne z orožjem, kljubujejo s svojo kulturo, tako da je moral celo Horacij, eden največjih rimskih pesnikov, priznati: *Graecia capta ferum victorem cepit et artes intulit agresti Latio*. »Podjarmljena Grčija je podjarmila divjega zmagovalca in prinesla umetnost na latinsko podoželje ...«

> **Kako naj se Slovenci naučimo sobivati s polpreteklostjo, ki nas je tako kruto zaznamovala? Če se ne motim, ste nekje primerjali ustanovitev Rima, ko je brat ubil brata, ter njihovo krvavo zgodovino z našo izkušnjo ...**

Te vzporednice sem večkrat vlekel, tako v predavanjih in seminarjih kot v objavljenih razpravah. Tudi v starem Rimu je prišlo do poboja med bratom Romulom in Remom. Poznejši rimski pesniki, zlasti Horacij, so v vzrokih in v ozadju državljanskih vojn, ki so se v letih njihove mladosti krvavo razbesnele v rimski republiki, videli neporavnano in nerazčiščeno prekletstvo iz pradavnih časov.

Nekoč mi je znanec iz Nemčije rekel, da mora preteči najmanj trikrat toliko let, kot je bil narod podvržen diktaturi in indoktrinaciji, da se stvari vsaj malo normalizirajo. Zato je v Nemčiji, ki je bila dvajset let pod nacizmom, moralo miniti štirideset let, da se je vsaj nekoliko otresla nacistične mentalitete. Zdaj pa pomislite, koliko let smo bili mi pod komunizmom, pa izračunajte trikratnik tega v prihodnosti ...

Z ženo Rožo

> **Pa imamo Slovenci toliko časa?**

Prepričan sem, da imamo. Naš narod zna biti neverjetno trpežen in trdoživ. Stvari se vendarle premikajo, ne gre pa čez noč. Ne delajmo si iluzij in utvar, da bomo naenkrat kot ptič feniks prerajeni vstali iz ognja. Če bi mi kdo pred petdesetimi leti prerokoval, da bomo imeli še pred koncem tisočletja svojo državo in da v njenem grbu ne bo več petokrake zvezde, bi ga nekam poslal. Kljub občasnim in tudi zdajšnjim nevšečnostim ostajam nepoboljšljiv optimist. Razvoj gre nezadržno naprej. Težko bi rekli, da ni bil skorajda vsak naslednji predsednik naše vlade, čeprav niso bili ravno takšni, kot bi si mi želeli, vsaj za las boljši od prejšnjih. Težko bi rekli, da npr. Drnovšek ni bil boljši od Borisa Kidriča ali Mihe Marinka. Čeprav morda kdaj s figo v žepu je bil skoraj vsak od naslednjih – če že ne sam od sebe, pa že zaradi zunanjih okoliščin – prisiljen narediti vsaj nekaj majhnih korakov naprej.

> **Kako vi, kot nekdo z izkušnjo begunstva, doživljate prihod današnjih migrantov? Slovenski mediji pogosto vlečejo vzporednice med njimi in slovenskimi begunci po drugi svetovni vojni. Bi se strinjali z njimi? Je možno v enem in drugem begunstvu videti kakšne podobnosti?**

Nedvomno je tragedija teh ljudi podobna naši, ne bom rekel, identična. Je pa razlika med begunci in migranti. Tisti, ki bežijo pred smrtjo iz obleganih mest, kristjani, ki jim grozi, da jim bodo rezali glave, je enaka tragediji, ki smo jo mi doživljali. Kar je zares ogroženih beguncev, jim moramo nesebično pomagati, tako kot so nam pomagali tirolski kmetje ali UNRRA. To, da se pa v Evropo valijo tisoči krepkih fantov iz držav, kjer je kolikor toliko normalno življenje, in med njimi islamisti, to je nekaj drugega. Med slovenskimi begunci, ki so takrat bežali, nisem nikoli slišal niti za en sam primer, da bi kdo skušal delati diverzijo, bodisi proti Angležem ali proti avstrijskim žandarjem. Samomorilsko pobijati nedolžne ljudi – tega med našimi begunci ni bilo. Živo si predstavljam, kako so današnji begunci preizkušeni in prekaljeni v trpljenju, še posebej jazidi in kristjani, in gotovo tudi določeni sloji muslimanov. Sovraštvo med

suniti in šiiti spominja na tridesetletno vojno med katoličani in evangeličani. Sovraštvo med istovernimi je lahko veliko večje kot med ateisti in kristjani. Bojim se, da se za temi, ki vabijo na pot tisoče krepkih mladih fantov, skriva program 'islamizirajmo Evropo'. Česar niso mogli s silo doseči pod Sulejmanom Veličastnim, skušajo zdaj po ovinkih izpeljati. Pri tem je potrebna velika previdnost. Ti, ki so zagrešili masakre v Bruslju in Parizu, niso pribežali iz Sirije ali Iraka, bili so Maročani. In kolikor vem, v Maroku ni slišati o državljanski vojni. Gre za načrtovan verski fanatizem.

> **Ali mislite, da je Evropa, glede na to, da se je očitno odpovedala lastni identiteti, dovolj močna, da preživi ta naval?**

Mislím, da je dovolj močna. Že doslej je vzdržala navale islama, tudi v obdobjih, ko je bil najbolj agresiven. Recimo pod turškim imperijem. V Španiji je rekonkvista trajala štiristo let, pa so nazadnje Mavre le potisnili nazaj. Stvar postane vnetljiva, kadar se zruši demografsko ravnotežje, kot npr. v Franciji, kjer je baje že 15 odstotkov muslimanov. Če se kak tujec k nam priženi, nas ne moti, lahko pomeni obogatitev in popestritev rodu. Če pa to postane množični pojav, postane moteče in boleče, mesta in vasi lahko zgubijo slovensko podobo. Že angleški napisi na lokalih in trgovinah me motijo, in po tihem upam, da jih bo po brexitu sčasoma malo manj. Še hujši problemi se pojavijo, če populacija preseže tri odstotke tujega življa. Zame multi kulti ni ideal moje domovine. Naši dedje niso za to krvaveli, niso za to kljubovali turškemu vpadam, v novejših časih pa Nemcem in Italijanom, da bi naši kraji spreminjali podobo in govorico, da bi namesto slovenščine tukaj prevladala arabščina, da bi na naših gričih namesto zvonikov kot bajoneti v nebo štrleli minareti.

> **Lahko bi rekli, da ste življenje posvetili antiki, v kateri ste se srečevali s temelji demokracije. Ali so antični ideali danes doseženi? Preseženi? Vprašam, ker mnogi danes godrnjajo čez demokracijo, obenem pa se ozirajo v antiko kot čas, ki je živel pravo demokracijo.**

Antična demokracija je imela nekaj neposrednega v sebi, v veliko večji meri kot danes. V rimski

republiko je imela najvišjo oblast dvojica konzulov z enakovrednimi pooblastili, vendar samo v enoletnem mandatu. Tudi v Atenah so se arhonti vsako leto menjavali, kar pomeni, da je vedno znova lahko več ljudi prišlo na vodilne položaje. Skratka, bolj pozoren si moral biti, ali boš čez eno leto znova izvoljen. Atenska polis in rimska republika nista poznali dosmrtnega mandata, kot ga je imel pri nas Tito (kar bi bolj ustrezalo rimskemu cesarstvu kot pa republiko).

Pomembno je tudi, da je atenska demokracija prezirala tiste, ki so bili aprágmones (kar pomeni tiste, ki se niso angažirali v politiki). Državljan atenske polis, ki je veljala za vzor demokracije, je moral biti *pragmon*, politično aktiven, moral se je zanimati za javne zadeve. V nasprotnem primeru je veljal za zajedalskega trota in je imel manj pravic, kajti javne zadeve ne morejo uspevati, če se zanje ne angažiraš. Če hočemo lepe ceste, dober vodovod, solidno oskrbo, čisto kanalizacijo, morajo vsi skrbeti za to. V antični demokraciji igra najpomembnejšo vlogo osebna iniciativa, se pravi, v njej je vse veliko bolj odvisno od slehernega posameznika.

> Česa nas pravzaprav danes antika uči o demokraciji?

V prvem letu druge svetovne vojne, ko je bila Anglija že skoraj povsem na tleh, ko so štuke in druga nemška letala bombardirala angleška mesta, je dal Churchill natisniti na plakatih sloviti govor, ki ga je imel atenski državnik Perikles pozimi 431 pr. Kr. na pogrebni slovesnosti v čast padlim rojakom po prvem letu peloponeške vojne. Govor, ki ga je po spominu zapisal Tukidid v svoji Zgodovini peloponeške vojne, izzveni kot veličastna himna atenski demokraciji.

Demokracija pa se seveda lahko tudi izrodi. Grški filozof Aristotel je opozarjal, kako morajo najmodrejši ljudje vedno ostati budni, da demokracija ostane zares demokracija. Na neki način mora za to danes pri nas skrbeti ustavno sodišče. Če se danes zelo visok odstotek državljanov pri nas ne udeležuje referendumov in volitev, je to opozorilni signal za demokracijo, ki pomeni, da državljanom manjka ustrezna državljanska vzgoja.

> Ali vam je izkušnja antike pomagala dojemati čas komunizma? Na kakšen način?

Prav gotovo mi je intenzivno in poglobljeno branje antičnih del, tako filozofskih kot tudi zgodovinskih, tako proze kot poezije, pomagalo bolj razumeti naš čas, zlasti čas nekdanjega komunizma. Povsod sem odkrival presenetljive vzporednice med antičnimi in našimi takratnimi dogajanjem. Ob skoraj božanskem čaščenju maršal Tita, ki ga je slavila in opevala plejada takrat največjih slovenskih pesnikov, mi je pogosto prihajal na misel božanski kult cesarja Avgusta, ki so ga s podobno vznesenostjo slavili največji rimski pesniki – Vergilij, Propercij in na naše veliko začudenje tudi Horacij, nekdanji vojaški tribun (kar bi ustrezalo današnjemu činu brigadirja) republikanske Brutove armade. In vendar so Avgusta poznejši rimski zgodovinarji razkrinkavali kot pravo pošast, *monstrum Perusinum*, ki je dal brez sodbe v Peruziji pobiti tristo uglednih rimskih senatorjev. Drugi triumvirat nas kot neka nenačelna koalicija spominja na Churchillovo in Rooseveltovo pajdašenje s Stalinom, kjer so se sklepale podobne kramarske kupčije o delitvi interesnih sfer in kjer so se sestavljale zloglasne proskripcijske liste s seznama oseb, ki morajo biti določene za izvensodno likvidacijo.

> Imamo danes manj ali več demokracije kot pred desetimi leti? Meni osebno se namreč zdi, da se prostor svobode govora zopet zapira.

Formalno, na papirju, imamo demokracije danes dovolj, veliko več kot pred desetimi leti, da ne rečem pred petdesetimi leti. Dejansko pa je veliko te demokracije samo na papirju, pa še na časopisnem papirju je največkrat ni, saj uredništva naših časopisov pogosto drugače mislečim rajši ne dajejo prostora. Z demokracijo je podobno kot s svobodo; prisluhni tistim, ki mislijo drugače, in tudi njihova mnenja upoštevati. Vse drugo nas pelje v totalitarno diktaturo, ki je nasprotje demokracije.

> Po obsodbi Janeza Janše ste spregovorili tudi pred sodiščem. Zakaj se vam je zdelo pomembno spregovoriti?

Zdelo se mi je pomembno, ker se velikokrat jezim na tiste, ki doma zabavljajo in vse vprek kritizirajo, sami pa ne gredo nikamor, še na volitve ne. Pa tudi zato, ker ne maram, da bi me vnukinje kdaj

spraševale: ‚Dedi, kje si pa ti bil takrat? Drugi so šli, ti pa si doma na varnem čepel.‘ Sem imel sicer pred tistim nastopom določene pomisleke, ker je moj sin sodnik in dobro vem, kako naporno in odgovorno je poslanstvo sodnika. Ampak sem vseeno šel, sinu nisem niti omenil, da bom nastopil pred sodno palačo. Vest mi ni dala, da ne bi spregovoril. Dejansko je šlo za sodno sramoto, za šlampasto zmontiran in vnaprej zrežiran proces, ki sem ga primerjal s proslulim procesom v Franciji konec 19. stoletja, proti kateremu je z J'accuse nastopil Emile Zola. Proces sem videl kot neko zapoznelo slovensko verzijo Dreyfusovega procesa (smo pač narod zamudnikov), ali kot reprizo prejšnjih montiranih stalinističnih procesov v isti sodni palači (proces proti škofu dr. Rožmanu in Mihi Kreku, proti Nagodetu, Borisu Furlanu in Ljubu Sircu, proti številnim duhovnikom itd.). Zato nisem mogel več molčati.

> Vaša hči je pred časom nekje zapisala, da šele sedaj, ko je od doma, razume očeta, ki se je vse življenje boril za slovensko besedo in za samostojno Slovenijo. Danes »bojevniki« za slovensko besedo, vsaj tako se zdi, izginjajo. Domoljubje je pogosto enačeno s fanatizmom, šovinizmom, nestrpnostjo. Uveljavlja se prepričanje, da je tisti, ki je ponosen na svojo domovino, že nacionalist v najslabšem pomenu besede.

Srce me boli, ko to slišim. Ne moreš biti drugega kot domoljub. Kdor svojega doma in svoje domovine nima rad, nima ničesar in nikogar rad. Če ne bomo domoljubi, smo ob današnji globalizaciji zapisani odmrtnju. Domoljubna vzgoja nam manjka. Ko sem pred davnimi leti prvič pripotoval v Švico, me je presenetilo, kako so že ob skromnem prazniku kantona na vseh hišah vihrale zastave. Pri nas pa je marsikdaj ravno obratno. Ob državnih praznikih vidiš ulice, kjer niti na eni zasebni hiši ne visi zastava. Domoljubno vzgojo v smislu slovenstva sem v otroških letih užival doma, v takratnem družinskem okolju, že v letih Kraljevine Jugoslavije. Oče me je večkrat prosil, naj mu ob smrti v krsto položimo trak akademskega društva Danica z barvami slovenske zastave. In v takšnem domoljubju sem tudi vzgajal svoje otroke.

> Kako pomembno je ohranjanje narodne zavesti za obstoj države? Kaj lahko pri tem naredi posameznik?

Veliko več kot od šole je odvisno od vsakega posameznika. Oče in mati sta prva, ki v srca svojih otrok sadita ljubezen do slovenske besede, ki je najmočnejše jamstvo za ohranjanje narodne zavesti in za obstoj slovenske države.

> Danes v mnogih krogih velja, da tisti, ki pišejo v slovenščini, ne morejo uspeti. Zaradi tega tudi pritiski in pozivi k »več angleščine na univerzo«. Pisanje v angleškem jeziku naj bi pomenilo internacionalizacijo visokošolskega študija ter s tem večjo prepoznavnost slovenskih univerz. Bi se strinjali s tem?

Gre za zgrešeno prepričanje, ki nas vodi v niveliranje in osiromašenje univerzitetnega študija. Anglofonih univerz je na svetu na tisoče, pa še kar naprej rastejo kot gobe po dežju. Ljubljanska univerza je nekaj posebnega zato, ker je prva (in verjetno še vedno edina) popolna slovenska univerza. Najboljše univerze, ki kaj dajo nase, so

– vsaj na področju humanistike – tiste, ki so organsko zrasle iz nacionalne jezikovne tradicije. Zato sem tudi sam vedno, če sem bil kdaj povabljen predavat na tujo univerzo, rajši kot v angleščini predaval v njihovem jeziku – na avstrijskih in nemških univerzah v nemščini, na italijanskih in italijanščini, na belgijskih v francoščini. Ko sem npr. nekoč v Skopju napovedal predavanje v makedonščini, je bila največja predavalnica premajhna, prišlo je več kot dvesto slušateljev. »Če bi bilo predavanje v angleščini, jih ne bi bilo dvajset,« mi je rekel skopski kolega. Enako je bilo pred leti na simpoziju v Palermu, kjer je mojemu italijanskemu predavanju v prepolni predavalnici sledila še živahna diskusija. Ko pa je za mano v angleščini predaval profesor iz Londona, je ostala več kot polovica sedežev praznih in diskusije ni bilo. In lahko bi navajal še druge primere z mojih gostujočih predavanj.

> Konec druge svetovne vojne je Slovenijo zapustila politična, prosvetna, gospodarska, kulturna elita. Ali smo ta primanjkljaj v teh sedemdesetih letih že nadoknadili?

Tega primanjkljaja nismo nadoknadili in bojim se, da ga še zlepa ne bomo nadoknadili. In to v nobenem pogledu – ne v demografskem, ne v ekonomskem, ne v moralnem. To je naš največji primanjkljaj. Najmanj deset tisoč ljudi je takrat, ob koncu vojne, zapustilo domovino, deset tisoč drugih, večinoma mladih, je bilo pomorjenih, več tisočev drugih je bilo izgnanih, največkrat z lažnivo pretvezo, da so nemških korenin. To so bili ljudje v najlepših mladih letih, ki bi si ustvarili družine in imeli otroke, in najbrž bi imeli veliko otrok, kot sem dobil vtis med svojimi obiski in bivanji med zdomci v ZDA, Kanadi in Argentini. Danes bi ti ljudje imeli že vnuke in pravnuke – in teh ljudi danes med nami ni. Demografske vrzeli

tudi množično priseljivanje z juga v povojnih letih ni moglo nadoknaditi. Ob tem pa je zazijala tudi še nič manjša ekonomska in intelektualna vrzel. To so bili ljudje, ki so se uveljavili v tujini kot uspešni podjetniki. Čeprav so prišli na tuje napol goli in praznih rok in so morali vse začeti iz nič, imajo zdaj podjetja z več sto zaposlenimi. »V helikopter, s katerim se vozi predsednik ZDA, so vgrajeni vijaki in drugi elementi iz naše tovarne,« mi je s ponosom razlagal eden takšnih podjetnikov. Mnogi med njimi so se uveljavili tudi kot profesorji na uglednih univerzah, kot raziskovalci pri NASI in drugod. Vse to nam danes manjka: pogrešamo njihovo iznajdljivost in podjetnost, njihovo hrbtenico in moralno držo. V njih so bile zakoreninjene tradicionalne moralne vrednote, domoljubje in zavest narodne pripadnosti. Tega se ne da čez noč privzgojiti in nadoknaditi. In to se nam še danes pozna.

► Mojca Polona VAUPOTIČ

ZAKLADI SLOVENSKE UMETNOSTI

Slikar Janez Aquila v svojem času

V vsakem čudovitem srednjeveškem spomeniku vedno znova odkrivamo čarobno moč minulega časa. V prekmurskem prostoru pa je bila cerkev vedno nekaj posebnega, ne zgolj in samo za preprostega vernika, ampak se je že od najzgodnejših časov drži aristokratski pridih. Skorajda vsa boljša umetnost, ki se je v zadnji tretjini 14. in v prvi tretjini 15. stol. razvijala v slovenskih deželah nasploh, razkriva češke vplive. Ti so se hitro, a precej razpršeno prek avstrijskih krajev širili do nas. Prav tako so pomembno vlogo odigrale tedaj aktualne češke novosti praškega (iz Prage) slikarskega sloga, ki je v 15. stol. pripeljal do uveljavitve t. i. *mednarodnega gotskega ali mehkega sloga* v srednji Evropi. To je bil slog, ki je draperijo figur krasil z mehкими, krožnimi gubami. Tako je štajersko in prekmursko območje hitro uresničilo dane novosti in pokazalo visoko slogovno kakovost.

V slikarstvu nas je v tem času presenetilo nekoliko osamljeno, a obsežno delovanje Johannes Aquile ali Janeza Orla iz Radgone. S svojo delavnico je ustvarjal vse do prehoda v 15. stol. Freske, ki so označene z njegovim podpisom in ponekod celo z avtoportretom, pa so najbolj zgovorne v krajih Velemer na Madžarskem, v Turnišču, Martjancih in v Fürstenfeldu na avstrijskem Štajerskem (na meji z Gradiščanskim, nekdanja meja med cesarstvom in Madžarsko). Janez Aquila je bil najbrž slikarstva izučen v kakšnem samostanskem skriptoriju, saj tudi njegov slog razkriva očitne vplive češke umetnosti iz sredine 14. stol. Imel je obsežnejšo delavnico s pomočniki, v Martjancih pa se mu je pridružil še mlajši sodelavec skromnejših sposobnosti, t. i. »Mojster martjanskih apostolov«.

V Turnišču v Prekmurju je bila stara župnijska cerkev *Marijinega vnebovzeta* med leti 1380–89 prezidana. Ta cerkev je postala prezbiterij nove cerkve, dodana pa ji je bila velika nova kvadratna ladja. Prva dela Janeza Aquile in njegove delavnice so bile poslikave oboka in zgornjih del sten prezbiterija, zatem pa glavni deli sten (*stoječi apo-*

Marija z Jezusom, detajl freske iz Turnišča

Freske v Velemérju

stoli in uničena votivna kompozicija na severni steni). Stoječi apostoli so njegovo lastnoročno delo in so zelo dobre kakovosti. Sledila je še poslikava ladje z veliko cikli, med katerimi so *Zadnja sodba* na severni steni ter *legenda sv. Stanislava* na vrhnjem pasu vseh treh poslikanih sten. Tukaj pa gre za delavniško delo, v mojstrovem slogu.

V cerkvi *sv. Martina* v Martjancih, ki je bila sezidana leta 1392, je kot avtor fresk prav tako podpisan Janez Aquila. Prav v prezbiteriju martjanske cerkve srečamo najbolj pričevalno upodobitev *nebeškega Jeruzalema* v naših krajih. Vrhunec na oboku pa predstavlja *Kristusa v slavi* in upodobljeno *Jagnje božje* na sklepniku oboka. V prezbiteriju pa se je Aquila tudi upodobil, kot moški srednjih let v tipičnem srednjeveškem oblačilu, ob nogah je upodobljen cehovski grb, roke pa ima sklenjene v molitev ter drži napisni trak: *Vsi svetniki molite za mene Janeza Aquilo slikarja*. Zgornje partije sten, z naslikanimi gotskimi baldahini, so sicer še lastnoročno Aquilovo delo, medtem ko je vse ostalo že izvedel t. i. »Mojster martjanskih apostolov« s sodelavci. To so stoječi apostoli, pa tudi posamične slike v cerkveni ladji.

V avstrijski Radgoni v t. i. »Pistorhaus« je Aquila okoli leta 1490 v pritličnem prostoru nekdanjega

gostilniškega poslopja naslikal posvetne cikle v slogu fresk iz Turnišča. Gre pa zlasti za *Ladislavove legende*. Medtem ko je v Velemérju na Madžarskem v celoti poslikal cerkveno ladjo in prezbiterij.

Cerkev avguštincev-eremitov v Fürstenfeldu je na meji z Gradiščanskim. Nekdanja je bila tukaj meja med cesarstvom in Madžarsko. V sami cerkvi pa gre za novejšo Aquilovo delo, saj je v njej prisoten njegov podpis po letu 1400. Ustvaril je posamezne upodobitve, predvsem votivne kompozicije, freske pa so gotovo posvečene nekomu v zahvalo. Nahajajo se v prezbiteriju in ladji.

Dela umetnika Janeza Aquile so nastajala s točno določeno vsebino in namenom. V večini primerov prikazujejo zgodbe iz Svetega pisma in so tako dostopne vsakomur. Večkrat pa poslikave nosijo tudi skrit pomen, ki pooseblja idejo bodisi nebeškega Jeruzalema bodisi poslednje sodbe ali celo hvalospev češčenju družinskih zavetnikov. V slogovni govorici njihovih snovalcev pa se rišejo poteze duhovnega razpoloženja časa v vseh tistih značilnostih, ki dvigajo te stenske slikarije na srednjeevropsko raven. In Janez Aquila jim je pridihnil svoj umetniški pečat, da so našle svoje mesto v okviru srednjeveške dediščine na Slovenskem, v prekmurskem in vsem panonskem prostoru.

Nazaj v planinski raj

1. Kaj je označeno na sliki?

- 1 Š _ _ O _
- 2 G _ R _
- 3 N _ _ R _ T _ _ K
- 4 P _ _ O D _ I Č _ V _ J I
- 5 Z E _ _ J E V _ _
- 6 K O _ _ A S
- 7 G _ _ S _ O C V _ _ _ E
- 8 K _ P _
- 9 P O _
- 10 J _ _ E _ O

2. Besede razvrsti po skupinah:

smučanje pohodne palice pohodništvo jezero hrib plezanje gora gorsko kolesarjenje
reka nahrbtnik zemljevid sončna očala pašnik gozd

OPREMA	POKRAJINA	ŠPORT

3. Kako se obnašamo v gorah? Dopolni.

pozdravi puščaj bodi imej bodi
daj izberi trgaj

- Gore niso smetišče, zato _____ v nahrbtniku vedno vrečko, v katero boš spravil odpadke.
- V hribih nisi sam, zato _____ uvideven do ljudi, ki jih srečaš. _____ jih in _____ prijazen do njih.
- Ne _____ gorskega cvetja.
- Ob srečanju planincev na ozki stezi _____ prednost tistim, ki sestopajo.
- Za počitek _____ primeren prostor.
- Avto _____ le na označenih mestih: ob vznožju hriba, kjer je predviden prostor za to.

4. Kako se imenuje predmet?

- 1 P) očala
Z) nahrbtnik
L) pohodni čevlji
- 2 B) hotel
E) šotor
I) planinska kočica
- 3 K) narcisa
N) planika
O) encijan
- 4 R) cepin
C) vrv
A) dereze
- 5 E) spalna vreča
S) postelja
A) jogi

Prepiši črke pravih odgovorov. Kako se imenuje čas, ko ni šole?

1	O	Č	2	T	3	2	4	5
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Igra za učenje jezika: **ZEMLJEVID**

Igra je primerna za začetno učenje jezika, pri njej lahko sodeluje neomejeno število oseb.

Na začetku igre določimo štiri strani neba, nato pa udeležencem rečemo, naj se postavijo na tisti del sobe, ki geografsko ustreza mestu, kraju, od koder prihajajo. Ko se postavijo, vsak posebej pove, od kod prihaja.

Možnost: Ko stojimo razporejeni po celem prostoru, vsakdo zase pove še eno svojo lastnost/poklic/hrano ..., ki se začne na isto črko kot njegovo ime.

5. Ali poznate kraj na sliki?

S _ _ _ T _ _
V _ _ Š A _ _ _ E

Nadmorska višina vrha Višarj je ...

- a) 1245 metrov
- b) 1789 metrov
- c) 2200 metrov

Smučišče Višarje, ki se razteza med Trbižem in Žabnicami, obsega ...

- a) 5 km smučarskih prog
- b) 12 km smučarskih prog
- c) 25 km smučarskih prog

Višarsko cerkev krasijo slike ...

- a) Toneta Kralja
- b) Marka Rupnika
- c) Maksima Gasparija

V katerem romanu Narte Velikonja opisuje, kako so romarji nosili na Višarje polena za ogrevanje romarskih domov?

- a) Višarska Marija
- b) Višarska polena
- c) Romarski običaj

Kako se imenuje dom na Svetih Višarjah, ki je prostor srečevanja ljudi iz Slovenije, zamejstva in izseljenstva?

- a) Višarski dom
- b) Ehrlichov dom
- c) Rožmanov dom

Rešitve:

- 1. 1 šotor, 2 gora, 3 nahrbtnik, 4 pohodni čevlji, 5 zemljevid, 6 kompas, 7 gorsko cvetje, 8 kepa, 9 pot, 10 jezero
- 2. oprema: pohodne palice, nahrbtnik, zemljevid, sončna očala
pokrajina: jezero, hrib, gora, reka, pašnik, gozd
šport: smučanje, pohodništvo, plezanje, gorsko kolesarjenje
- 3. imej, bodi, pozdravi, bodi, trgaj, daj, izberi, puščaj
- 4. POČITNICE
- 5. Svete Višarje
b), c), a), b), b)

Premisleki

Poslanec Peter Vilfan v DZ primerja borčevske privilegije s področjem športa

Borčevske pokojnine prejema nekaj več kot 6.000 nekdanjih borcev NOB in okoli 10.000 družinskih članov, skupaj okoli 16.000 prejemnikov. Taki so podatki Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, ki so nam dostopni, sicer so stari že nekaj let. Za borčevske pokojnine se je iz državnega proračuna na letni ravni pred nekaj leti zagotavljalo preko 20 milijonov evrov. Za izjemne pokojnine za ustvarjalce na področju kulture se je namenjalo 1,5 milijona evrov. Za nekdanje vrhunske športnike pa le nekaj preko sto tisoč evrov.

Novinar Jože Biščak v Reporterju o blokadi desnosredinske televizije Fox news

Pred dvema letoma smo kabelske operaterje že spraševali, kdaj bodo slovenski gledalci lahko gledali ta konservativni politični opciji naklonjeni kanal, a smo dobili odgovore, da o tem še razmišljajo in preučujejo možnosti vključitve Fox news v programske sheme.

Po drugi strani pa je v ponudbi operaterjev kopica informativnih kanalov: od ameriškega CNN in ruskega Russia Today do britanskega BBC ter nemških, italijanskih, francoskih, muslimanskih,

srbskih in hrvaških kanalov. Vsi so bolj ali manj naklonjeni levici, bolj desnega pogleda na svet tako na televiziji ni. Na razpolago so zabavni (filmi in serije) kanali Foxa, ne pa tudi informativni.

Slovenija je očitno dovolj velik trg za muslimansko Al Jazeera, Putinovo propagandno televizijo Russia Today, angleški skrajno levičarski BBC, dolgočasne informativne programe italijanske državne televizije, Tring z velikoalbinsko propagando, nepregledno vrsto balkanskih televizij (tudi njihove lokalne televizije, denimo TV Kakanj), številne pornografske televizije, a očitno premajhen za najbolj učinkovito in ažurno televizijo na svetu, ki jo samo v ZDA sprejema okoli sto milijonov gospodinjev in je že zdavnaj prehitela CNN.

Pisatelj Boris Pahor na Siolu ob izidu knjige, ki med drugim razkriva, da je bil Jože Pirjevec tudi italijanski špijon

Vedno sem bil prepričan, da mi prisluškujejo. Ko sem telefoniiral, je večkrat prekinilo, zmanjkalo glasu. A ne vem, zakaj so se trudili, saj sem vse, kar sem mislil, javno objavil v reviji Zaliv ali javno govoril. Da so me tako podrobno spremljali, si pa sploh nisem predstavljal. Živel sem normalno življenje. Vedel sem, da poslušajo, a rekel sem si: počenjam, kar počenjam. Zaradi tega nisem ničesar spreminjal.

Izpostavljal sem samobitnost slovenske republike, slovenske identitete. Jugoslavija bi morala postati konfederativna, da bi se vsaka republika na svoj način modernizirala. Jugoslovanski način za Slovenijo

ni bil primeren, saj spadamo v Srednjo Evropo. Zanimalo jih je, kakšne načrte imam na tem področju.

Poudarjal sem slovensko identiteto, kakor jo poudarjam tudi danes, saj je tudi danes v Sloveniji nimamo. Jaz se nisem spremenil, potrebe pa tudi ne. Danes imamo slovensko državo, glede slovenske zavesti pa se ni spremenilo nič.

Novinar Nenad Glüks v Reporterju o vrhovnem sodišču in kočevskem procesu

So odločitve sodišč, ki so posebno prelomne ne le za stranke v postopku, pač pa za celotno družbo. Ena takšnih je gotovo sramotna sodba predsednika vrhovnega sodišča Damijana Florjančiča ter vrhovnih sodnic Maje Tratnik in Vesne Žalik v zadevi kočevski proces, v katerem je bilo 16 vojnih ujetnikov leta 1943 obsojenih na smrt. Dejansko ni šlo za nobeno sojenje, pač pa za navaden partijski obračun z vojnimi ujetniki, pri čemer so skušali revolucionarji legalizirati in legitimizirati svoje nasilje. /.../

Iz obrazložitve veje gnusen duh časov, ko so bile človekove pravice grobo teptane v stalinističnih procesih. Zdi se povsem nepredstavljivo, da se lahko pod njo podpiše (vrhovni!) sodnik. A to ni naključje. Verjamete, da je naključje, da je bil oče sodnice Žalikove komunistični tožilec Martin Žalik, ki je zagrizeno preganjal nedolžne ljudi v zloglasnih dachavskih procesih? Je mar naključje, da je mati Tratnikove tožilka Jolanda Kuhar, ki je leta 1959 preganjala Jožeta Pučnika, ki je bil obsojen na devet let strogega zapora?

Novice

VRHOVNO SODIŠČE ZA SAMOPAŠNO POBIJANJE DRUGAČE MISLEČIH. Omenjeno sodišče je zavrnilo zahtevo za varstvo zakonitosti v zvezi z umorom Viktorja Habiča, ki je bil »obsojen« na t. i. kočevskem procesu. Moralni teolog dr. A. Poznič je dogajanje označil za pravosodno podzemlje, »ki je – po dolgem upiranju pokončnih sodnikov – za nazaj poveljavilo sodbo kriminalnega kočevskega procesa, ki jo je izvajala samoooklicana oborožena tolpa«. Opozoril je tudi na sorodstvene vezi med tedanjimi zločinci in vodilnimi ljudmi v pravosodju. Zgodovinarica in sociologinja dr. Helena Jaklitsch je v zvezi z odločitvijo vrhovnega sodišča izrazila skrb nad načrtnim zabrisovanjem mej med totalitarnim in svobodnim. »Tako lahko groženi opazujemo, kako vrhovno sodišče daje danes legitimnost nekemu dogajanju, ki mu pravijo kočevski proces, v resnici pa je šlo za podobna grozodejstva, kot jih izvaja Islamska država.« Med demokratično ozaveščenimi pravniki kaže omeniti vrhovno sodnico in članico senata Barbaro Zobec, ki je v zvezi s to zadevo zavrnila podpis posvetovalnega zapisnika. Ker svojega glasu proti v skladu z veljavno zakonodajo ni mogla obrazložiti, je vložila zahtevo za oceno ustavnosti zakona o kazenskem postopku. V zahtevi za presojo ustavnosti je Zobčeva med drugim poudarila, da, povzeto po članku Ivana Puca, zavrnitev zahteve za varstvo zakonitosti pomeni sodno potrditev množičnih umorov, ki so bili storjeni pod pretvezo nekakšnega sojenja oziroma bi pomenila zadnje dejanje izvršitve tega zločina, katerega faze so naslednje: zajetje pripadnikov odporiških gibanj, ki

so se borili zunaj OF, odločitev o njihovi likvidaciji, uprizoritev »sojenja« častnikom, duhovnikom in pripadnikom vaških straž, pri čemer so vsi udeleženci te igre vedeli, da so že vnaprej obsojeni na smrt, in na koncu potrditev umorov od vrhovnega sodišča, s čimer bi bila dana popolna legitimnost tako storjenemu hudodelstvu zoper človečnost.

UKC ŽELI RAZREŠITI RAJKA KENDO. Vodstvo naše največje bolnišnice je ponovno predlagalo razrešitev strokovnega direktorja Pediatrične klinike Rajka Kende, saj ni bilo zadovoljno z njegovimi pojasnili v zvezi s sistemskimi neskladji na Pediatrični kliniki. Pereči naj bi bili odnosi med zaposlenimi, v javnost pa so prišle tudi informacije o tem, da naj bi bilo napačno postavljenih več kot 20 diagnoz, med katerimi najbolj izstopa smrt 14-letnega fanta septembra lani. Na dogajanje se je odzvala ministrica za zdravje Milojka Kolar Celarc, ki meni, da bi morala generalni direktor UKC Ljubljana Andraž Kopač in strokovna direktorica Marija Pfeifer ponuditi odstop. Oba sta odstop zavrnila.

NOVA LJUBLJANSKA BANKA – VELIKA PRALNICA DENARJA. Predsednik parlamentarne komisije za nadzor varnostnih in obveščevalnih služb Branko Grims je v začetku meseca junija razkril, da je bila prek NLB-ja v letih 2009 in 2010 oprana več kot milijarda dolarjev, pri čemer so bili slovenski akterji deležni velikih provizij. Šlo je za iranski denar, ki je bil po ocenah poznavalcev najverjetneje porabljen za islamsko teroristično dejavnost. NLB se na razkritje šokantnega kriminala ni odzvala. Prav tako se v sedmih letih niso zganili slovenski organi pregona.

60-LETNICA SLOVENSKE GIMNAZIJE V CELOVCU.

Jubilej so v Domu glasbe v Celovcu proslavili s slavnostno akademijo, ki so se je udeležili številni častni gostje, med njimi predsednika Avstrije in Slovenije. Ravnateljica gimnazije Zalka Kuchling je v svojem govoru poudarila, da je bilo minulih 60 let za slovensko gimnazijo in za slovensko narodno skupnost obdobje številnih mejnikov in izzivov.

Praznovanje 60-letnice Slovenske gimnazije, foto: krivograd/match

POŽAR V KEMIČNI TOVARNI NA VRHNIKI. V podjetju za odlaganje in predelavo nevarnih odpadkov in kemikalij Kemis je sredi maja izbruhnil požar, v katerem je zgorelo več kot 456 ton nevarnih odpadkov. Nacionalni inštitut za javno zdravje, uprava za varno hrano in Agencija za okolje so pripravili poročila o rezultatih analiz vzorcev. Ugotovili so previsoke koncentracije nevarnih kovin v tleh, vzorci zelenjave, mleka, cvetnega prahu in zelišč pa so bili pod mejnimi vrednostmi ali skladni s predpisi. V kratkem bodo zdravniški pregled opravili še gasilci, ki so sodelovali pri gašenju požara.

► Stane GRANDA

Zakaj Slovenija ni Švica, njeni državljani pa vse bolj »švicajo«

Ob lanskoletnem jubileju Slovenije smo se spraševali, kje in zakaj je zgrešila, da vse manj izpolnjuje nekdanja pričakovanja. Bila so prevelika in naivna, toda današnje stanje, kljub rahlemu izboljšanju gospodarskih razmer, postaja grozljivo. Očitno bo potrebno še veliko časa, da bo Slovenija postala normalna in blizu tistemu, o čemer smo sanjali.

V normalnih družbah planira in gradi objekte tisti, ki ima znanje in denar. V komunizmu je o vsem, tudi o tovarnah in novih cestah, odločala politika. Denar je jemala, kjer je bil ali pa so si ga sposojali v tujini. Znano je, kako je »tovariš« Franc Leskošek – Luka kar s koraki določil meje ene nekdanjih največjih tovarn Litostroj v Ljubljani. Gradili so jo s pomočjo političnih zapornikov-taboriščnikov, med katerimi so bili številni duhovniki.

Drugi železniški tir iz Sežane proti Kopru je povsem posvojila sedanja vlada dr. M. Cerarja. Odločila se je za progo po novi trasi, izjemno zahtevno in zlasti drago. Dejstvo, da načrtujejo enotirno in zlasti predrago, je vzbudilo finančne in tehnične strokovnjake, da so vlado

začeli opozarjati na zastarelost in nerentabilnost načrtov, zlasti pa tehničnih, gradbenih in finančnih pomanjkljivosti. Celotno državni nadzorni organi izjavljajo, da so z vladnim načrtom resno povezane možnosti kraje denarja in poneverjanja računov, za kar imajo nekdanji komunistični oblastniki in njihovi današnji nasledniki bogate izkušnje. Namesto da bi vlada na kritike nespornih strokovnjakov odgovorila z argumenti, jih

ignorira, ponižuje ter išče podporo v »strokovnjakih«, ki to niso oziroma jih zanima le zaslužek. Kritiki vladnega načrta, ki podpirajo gradnjo, zahtevajo pa dvotirno in predvsem cenejšo progo in to v svojih načrtih tudi ponujajo, so bili zaradi neodzivnosti vlade prisiljeni zahtevati referendum in sedaj zbirajo 40 000 potrebnih podpisov državljanov, da ga bo moral parlament razpisati. Vsa zadeva je po krivdi vlade namesto strokovne postala politična. Ta je svoje kritike razglasila za sluge opozicije, nasprotnike vlade in celo nekakšne državne izdajalce. Kot nekdanj v komunizmu. Tudi takrat je o vsem odločala politika in kritiki njenih načrtov so padli najmanj v nemilost, če niso bili politično in sodno preganjani. Zlasti po obračunu s tehnično inteligenco v začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja pod Francetom Popitom. Odtlej ta nima ne besede ne vpliva in nenazadnje ima tudi sorazmerno nizke plače. Znanje v Sloveniji nima teže. O vsem odločajo diplomanti visoke šole za politične vede in slabi pravniki v njihovi službi. Tudi in še kako na sodiščih! Prav zato Slovenija ni Švica, prav zato njeni državljani vse bolj »švicajo«.

Jasno je, da opozicija vladnim neumnostim in napakam nasprotuje, saj za to je in to je njeno temeljno poslanstvo. Ni dala izdelati idejnih načrtov boljših, sodobnejših in predvsem cenejših variant. Zagrabila je možnost za nasprotovanje vladi, ki jo je z aroganco sama vzbudila.

Izvirni greh je posledica napuha. Ta je vodilo večine sodobne politike. Njeni nosilci se razglašajo za najlepše, najpametnejše, najodgovornejše in najspodobnejše. Razlika je v tem, da so se nekdanj učili, študirali in delali, danes pa hočejo svojo vrednost in pomen dokazati z garanjem v fitness centrih, frizurami, najdražjimi oblačili in trumami svetovalcev za odnose z javnostjo. Cilj politikov, slovenski niso izjema, celo prednjačijo, ni skrb za državo in državljane, ampak osebno okoriščenje na podlagi manipuliranja javnosti. Za to so dovoljena vsa sredstva, od zlorab zgodovine do obetanja svetle prihodnosti. Ker državljani ob volitvah niso pripravljeni vzeti svoje prihodnosti v svoje roke in radi nasedajo »novim obrazom«, smo Slovenci vse dlje od ciljev slovenske osamosvojitve.

ZBIRANJE PODPISOV ZA REFERENDUM O DRUGEM TIRU. Do 22. junija so imeli pobudniki referenduma o zakonu o drugem tiru čas, da pridobijo 40.000 podpisov, kar jim je tudi uspelo. Tudi po sklepu vlade, da se bo med Koperom in Divačo gradila dvotirna proga, niso odstopili od zbiranja podpisov. Predsednik društva Davkoplačevalci se ne damo in pobudnik referenduma Vili Kovačič o tem, zakaj je referendum potreben, pravi: »Celoten problem tega drugega tira je vprašanje trase. Na mizi so štiri trase, vključno z vladno, ki ima absolutno prednost. O ostalih pa vlada ne dopusti diskusije. To je glavni problem.« Večina opozicijskih strank referendumsko pobudo podpira, saj so mnenja, da se projekt da izvesti ceneje.

SPOMINSKA SLOVESNOST V KOČEVSKEM ROGU. Ob grobišču pod Krenom je 3. junija potekala vsakoletna spominska slovesnost za žrtve revolucionarnega nasilja. Somaševanje je vodil novomeški škof mons. Andrej Glavan, na slovesnosti pa je spregovorila dr. Helena Jaklitsch, ki je poudarila, da so pobiti v breznu vzor ljubezni do domovine.

UMRL SLOVENSKI IZUMITELJ FRANCE RODE. V starosti 82 let se je poslovil izumitelj prvega žepnega kalkulatorja na svetu France Rode. Čeprav se je po študiju v Ljubljani preselil v Ameriko in si tam ustvaril družino, je ostal zaveden Slovenec. Njegov prvi izum je bil tehnični svinčnik, sledilo mu je zahtevno logaritemsko računalno, ki je bilo predhodnik prvega žepnega računalnika ali kalkulatorja HP-35, ki ga je pozneje kot vodilni inženir ekipe izumil pri podjetju Hewlett-Packard v Ameriki.

Izumitelj France Rode, foto: Val 202

100-LETNICA MAJNIŠKE DEKLARACIJE. Deklaracijo je v dunajskem parlamentu pred 100 leti prebral duhovnik dr. Anton Korošec, predsednik takratnega jugoslovanskega kluba, v njej pa so poslanci tega kluba zahtevali združitev Južnih Slovanov v monarhiji v avtonomno enoto. Ob okrogli obletnici je kardinal Franc Rode v župnijski cerkvi sv. Jurija ob Ščavnici daroval sv. mašo in v pridigi spregovoril o pomenu Majniške deklaracije za našo zgodovino in samostojnost.

ŠPORT

PLEZANJE. Zmagovalka mednarodnega tekmovanja v balvanskem plezanju, ki je letos prvič potekalo v Ljubljani na Kongresnem trgu, je postala Slovenka Janja Garnbret. 2. mesto je osvojila Katja Kadič. V moški konkurenci je slavil Korejec Čon Jongvon, najboljši Slovenec pa je bil ambasador tekmovanja Jernej Kruder.

KAJAK. V šprintu na mirnih vodah si je kajakašica Špela Ponomarenko Janič na uvodni tekmi svetovnega pokala na Portugalskem na razdalji 500 m priveslala 2. mesto. Njen uspeh je z bronasto medaljo na 1000 m dopolnil Jošt Zakrajšek.

Na evropskem prvenstvu v slalomu na divjih vodah, ki ga je gostil Tacen, so se z osvojenim zlatim odličjem izkazale slovenske kajakašice Ajda Novak, Eva Terčelj in Urša Kragelj. Moško ekipno kolajno srebrnega leska so osvojili kanuisti Benjamin Savšek, Anže Berčič in Luka Božič.

KOLESARSTVO. Na 24. kolesarski dirki po Sloveniji, ki ima štiri etape (Koper–Kočevje, Ljubljanska kotlina, Celje–Rogla in zadnja Rogaska Slatina–Novo mesto), je skupni zmagovalec postal Poljak Rafal Majka, slovenski junak pa Tadej Pogačar, ki je bil s 5. mestom najboljši Slovenec.

Dirka po Sloveniji, foto: www.vecer.com

Zaključil se je tudi 36. kolesarski maraton Franja. Zmagovalec najdaljše razdalje je bil Matej Kravos, mali maraton je dobil Matic Plaznik. Na daljši razdalji med ženskami je bila najmočnejša Laura Šimenc, na krajši progi pa Danijela Svetik.

ODBOJKA. Odbojarska reprezentanca bo leta 2018 prvič nastopila na svetovnem prvenstvu. Na odločilni tekmi kvalifikacijskega turnirja v Stožicah je s 3 : 1 premagala reprezentanco Belgije.

 ANGLIJA

LONDON

Na drugo nedeljo v maju (14. maja) ali na 5. velikonočno nedeljo ob 4. uri popoldne je bila slovenska maša v kapeli »Našega doma«, 30. dan za pokojnega Ivana (Johnnyja) Lavriča. Sv. mašo je daroval župnik S. Cikaneč. Pri maši sta bila sinova pokojnega, Ivan in Roman. Kljub majhnemu številu prisotnih rojakov smo lepo in ubrano peli naše lepe velikonočne pesmi.

Tudi binkošti na prvo nedeljo v mesecu juniju (4. junija), ko je bila slovenska maša v kapeli Doma, smo lepo obhajali ob 11. uri dopoldne.

Meseca maja smo imeli v »Našem domu« nekaj prijetnih obiskov. Med drugimi nas je v nedeljo, 21. maja, obiskal naš prijatelj, nekdanji posla-

nec NSi, prepričan in dosleden krščanski demokrat Toni Kokalj, ki se je udeležil sv. maše ob 11. uri v kapeli »Našega doma« in ostal z nami na kosilu. Tonija je župnik Cikaneč, ko je bil kaplan v Selcih nad Škofjo Loko, učil verouk kot pripravo na sv. birmo leta 1969. Bil je odličen učenec.

V manj kot treh mesecih smo v Londonu doživeli že tretji napad teroristov. Tokrat na soboto zvečer, 3. junija, na znameniti tržnici Borough market in na London Bridgeu. Bilo je sedem mrtvih in skoraj petdeset ranjenih. Tržnico Borough market tudi mi iz »Našega doma« pogosto obiskujemo. Zadnji tak obisk je bil komaj dan pred napadom (v petek, 2. junija), ko je župnik s prijatelji iz Medvod (bilo jih je pet) obiskal to tržnico, ki je zelo privlačen kraj za obiskovalce

Londona od vsepovsod. Ko so v nedeljo zjutraj, na sam binkoštni praznik, izvedeli po BBC-ju za ta grozljiv napad, je naše obiskovalce obilil srh.

Pri dnevni sv. maši na binkošti smo se po vseh londonskih cerkvah v molitvi spominjali žrtev tega brutalnega napada. S. C.

Z rednimi mašami v kapeli Doma za slovenske rojake iz Londona in okolice pričenjamo, po kratkem presledku v mesecih juliju in avgustu, zopet na drugo nedeljo v septembru (10. septembra 2017) ob 4. uri popoldne. Lepo vabljeni!

S. Cikaneč

 AVSTRIJA

GRADEČ

V naši slovenski skupnosti v Gradcu se je v pomladnih mesecih zvrstilo kar nekaj lepih dogodkov.

Ko sem bil med 13. in 16. marcem na srečanju slovenskih izseljenških duhovnikov pri Sv. Jožefu v Celju, smo govorili o stanju našega poslanstva med rojaki v zamejstvu in izseljenstvu. O tem sem posredoval nekaj misli tudi naši slovenski skupnosti v Gradcu.

Na praznik sv. Jožefa, zavetnika dežele Štajerske, so bile po vseh župnijah v Avstriji izvedene volitve v ŽPS. Tako bo našo slovensko skupnost v župniji Marije Pomočnice v Gradcu, kjer se vsako nedeljo zberemo pri skupnem bogoslužju, zastopala ga. **Cvetka Prutsch**. Veselimo se njenega aktivnega sodelovanja pri delu za skupno dobro obeh narodov.

Mesec majnik nas vedno povabi k Mariji, ki je jutranja zarja človeštva. Tudi naša skupnost se ji redno priporoča in prav v njenem mesecu že od leta 2003 pripravimo dvojezične šmarnice v zavetni kapeli na hribčku Schweinzu, ki jo z veliko ljubeznijo oskrbuje Eda in Nada Harnik. Letos smo se zbrali v soboto, 13. maja. Tudi vreme nam je bilo naklonjeno in zato je prišlo h kapeli molit in prepevat Bogu in Mariji na čast več kot 80 veselih Marijinih častilcev. Slovesnost je vodil p. Jože Lampret in spregovoril o veliki ljubezni, ki jo Slovenci pa tudi Avstrijci že od nekdanj čutimo do Marije. Šmarnicam je sledilo bratsko druženje ob prijetni glasbi, pogovorih ter

Nova članica ŽPS

bogato obloženih mizah z jedačo in pijačo.

28. maja praznuje graška župnija praznik posvetitve cerkve Marije Pomagaj, kjer se redno srečuje naša slovenska skupnost. Praznik obeležimo z veliko slovesnostjo, ki se začne s sv. mašo, pri kateri ima pomembno vlogo tudi slovenska skupnost, saj s slovensko pesmijo in molitvijo pomagamo oblikovati bogoslužje.

Župnijski praznik smo nadaljevali tudi po maši, kjer je bilo prijetno druženje z nemško govorečimi farani ob dobri hrani in pijači. Da bi še bolj poudarili našo slovensko navzočnost pri slavlju, smo vsem ponudili tudi pristno slovensko jed gibnico, ki je prav vsem zelo teknila.

p. Jože Lampret

Z županom Gradca, ki je poročen s Slovenko.

Šmarnice

Slovesno bogoslužje

Naš pevski zbor pri slovesnosti

Slovesnost prvega svetega obhajila v Bruslju

V nedeljo, 14. maja, smo v Bruslju praznovali slovesnost prvega svetega obhajila. Prejelo ga je deset otrok. O večmesečni pripravi na to slovesnost smo že poročali v prejšnji številki Naše luči.

Posebnost letošnjega slavlja je bilo zgledno sodelovanje staršev, ki so pripravo na ta praznik vzeli zelo zares in so se zelo potrudili pri organizaciji slovesnosti prvega svetega obhajila.

Slovesno mašo smo ob 10. uri začeli na vrtu Slovenskega pastoralnega centra. Mama dveh prvoobhajancev je pozdravila otroke, njihove starše, sorodnike in navzoče vernike. Ob spremljavi priložnostnega orkestra smo zapeli velikonočno pesem Zacveteli so bregovi, ki smo jo v času priprave na ta praznik z otroki večkrat prepevali in o njej razmišljali. V sprevodu smo nato šli v hišno kapelo, kjer je sledila sveta maša. Slovesnosti se je udeležilo večje število sorodnikov in prijateljev naših prvoobhajancev iz Slovenije.

Kot boste lahko videli iz priloženih fotografij, so otroci uživali v sproščnem in veselem vzdušju, petju, molitvah in prošnjah.

Obisk sobrata Davida Taljata iz Švice in lepe šmarnice

Ker sem se v dneh od 24. do 28. maja udeležil jubilejnega evangeličanskega shoda ob 500-letnici reformacije in o dogodku poročal na radiu Ognjišče in v Družini, me je v nedeljo, 28. maja,

v Bruslju nadomeščal sobrat David Taljat, ki je pripotoval iz Švice. Sodelavci so ga lepo sprejeli in se z njim pripravili na nedeljsko mašo. Na začetku so opravili šmarnično pobožnost na cvetočem vrtu Slovenskega pastoral-

Čista in odprta srca prvoobhajancev ob sprejemu krstnih sveč

Mama dveh prvoobhajancev je lepo nagovorila navzoče vernike in goste.

Slovesno prinašanje kruha in vina pri prvoobhajilnem slavlju

nega centra. Zapeli so tudi litanije Matere božje in nato nadaljevali v kapeli z nedeljsko sveto mašo. Sobratu Davidu se zahvaljujem za obisk.

Misijonar Peter Opeka prvič v Belgiji

Na binkoštno soboto, 3. junija, je na povabilo francoskega duhovnika Peter Opeka prvič obiskal Belgijo. Svoje pričevanje o delu z revnimi otroki in mladimi je podal v cerkvi sv. Remija v kraju Cuesmes pri Monsu. Z dveh mladima stažistoma sem se srečanja udeležil tudi sam osebno. Bilo je neverjetno lepo in bogato. Lahko rečem, da je bil to pravi binkoštni dogodek. Srečanja se je udeležilo tudi nekaj slovenskih vernikov iz Monsa. Po končanem programu smo skupaj zapeli Angelček, varuh moj. S tem smo velikemu misijonarju Petru Opeki zaželeli srečno pot na turneji po Franciji, ki jo je pričel še isti večer.

Veselje ob srečanju z misijonarjem Petrom Opeko v Monsu

Romanje na binkoštni ponedeljek v Heppeneert

V ponedeljek, 5. junija, je potekalo tradicionalno binkoštno romanje za vernike iz belgijskega in nizozemskega Limburga. Mašo je v romarski Marijini cerkvi v Heppeneertu, na meji med Belgijo in Nizozemsko, z lepim in ubranim petjem spremljal združeni pevski zbor Slomšek. Po maši smo slovesno zapeli litanije Matere božje in prejeli blagoslov z Najsvetejšim. Binkoštno srečanje smo nadaljevali v Slovenskem domu v Eisdu, kjer je bilo skupno kosilo in kulturni program ob očetovskem in materinskem dnevu. Fotografijo srečanja bomo objavili v prihodnji, septembrski številki Naše luči.

dr. Zvone Štrubelj

Srečen župnik in presrečni prvoobhajanci po lepo doživetem slavlju

Starši in prvoobhajanci so se z nasmehom zahvalili za lep prvoobhajilni praznik.

FRANCIJA

PARIZ

Slovesno praznovanje diakonskega posvečenja Marka Pavliča v pariški skupnosti Slovencev – Chatillon

V nedeljo, 21. maja, je bila v pariški slovenski skupnosti v Chatillonu slovesna zahvalna

maša ob diakonskem posvečenju jezuitskega bogoslovca Marka Pavliča. Diakonsko posvečenje je skupaj s slovenskim sobratom jezuitom in drugimi brati iz številnih držav prejel v soboto, 19. aprila 2017, v jezuitski cerkvi v Parizu.

Kot slovenska skupnost, v kateri je aktivno sodeloval in rad poma-

gal v času svojega študija teologije, smo se mu želeli zahvaliti. Slavja se je udeležilo veliko ljudi, zato smo imeli mašo v misijski dvorani. Marko je pri maši sodeloval kot diakon in tudi pridigal. Ganljivo je nagovoril navzoče vernike, s toplo in prisrčno homilijo. Pred mašo sem kot župnik in voditelj nedeljskega

bogoslužja blagoslovil diakonsko štolo, ki so mu jo pripravili njegovi sodelavci iz pastoralnega odbora. Po maši smo nadaljevali s skupnim kosilom iz z veseljem, da je diakon Marko del svoje življenjske poti preživel v Parizu, med slovenskimi verniki.

dr. Zvone Štrubelj

Izročitev blagoslovljene diakonske štole novoposvečenemu diakonu Marku Pavliču

Molitev očenaša nas je združila v bratsko in sestrično skupnost Jezusovih učencev.

Sestra Slava Primožič ob prazniku 70-letnice redovnih zaobljub

Trojno slovo od naših dragih

Pokojna gospa Marija Drenik

V petek, 17. februarja, smo se poslovili od gospe Marije Drenik. Po maši, ki jo je daroval pater dr. Edi Kovač v slovenskem domu v Parizu, smo pokopali gospo Drenikovo na clamarskem pokopališču, v slovensko grobišče, kjer že dalj časa počiva tudi njen mož.

Gospa Marija ali Mimi, kot smo jo redno imenovali, se je rodila 28. septembra pred 90 leti na Blokah v vasi Runarsko. Imela je štiri brate in tri sestre. Dva brata sta bila vrnjena kot domobranca in bila ubita v Kočevju. Tretji brat pa je zaradi vojnih posledic tudi kmalu umrl.

Gospa Drenikova je v Sloveniji delala kot modna šivilja, nato se je zaradi političnih razmer morala z malim sinom Petrom preseliti k možu v Pariz leta 1955. V Franciji je Marija dalj časa imela metalurško zaposlitev v Citroënu, kjer sta si z možem delila urnike, da je komaj preostajalo kaj časa za skupno družinsko življenje. Zadnja leta pred upokojitvijo je gospa dobila šiviljsko službo, čeprav za usnjena oblačila.

Pri Drenikovih se je rodil še sinko William, ki je po hudi bolezni v zgodnji mladosti moral umreti. Sin Peter pa ima danes dva sinova, Štefana in Gregorja, katerima so se rodili že trije otroci.

Težko življenje v begunstvu je gospo Marijo poglobilo v tišino, zato je redko kdaj od nje prekipela beseda. Ko se je zgodilo, da je spregovorila, smo lahko cenili njen nagovor, poln navdušenja, pri katerem pa se ji ni nikdar ukradel najmanjši stavek sodbe.

Mož, gospod Ivan Drenik, je bil dolgoletni predsednik Slovenskega društva v Parizu, gospa pa mu je zvesto pomagala pri tej službi za

skupnost. Za njene šiviljske talente nismo vedeli. Neštetokrat pa smo lahko cenili njen izredni talent za kuhinjo in peko.

Pred kratkim nam je v bolnici gospa Drenikova zaupala: »Ne znam kaj posebnega, tudi ne kaj več povedati. Dobro pa vem, da ljubim svojo družino, svoje prijatelje in znance. Vselej me misel nanje navdaja z močjo in me navdihuje s pogumom.«

Slovenska skupnost v Parizu se gospe Drenikovi zahvaljuje za njeno požrtvovalno delo in prosi Vsemogočnega, naj jo bogato obdari v obljemu svoje večne ljubezni.

Pokojna sestra Cirila Knafelc

Pred šestimi meseci smo se veselili sestrine stoletnice. 10. maja 2017 pa smo ji morali v slovo zapeti »V nebesih sem doma ...« v zavodu sester »Oblates de l'Assomption« v predmestju Le-Mesnil-Saint-Denis, kjer je preživela zadnja leta in je sedaj tudi tam pokopana.

Pred 17 leti, med velikonočnim časom, smo se poslavljali od monsignorja Ignacija Čretnika, ustanovitelja Slovenske misije in Slovenskega društva v Parizu. Tokrat pa bi lahko rekli, da se moramo, ponovno med velikonočnim časom, poslavljati od soustanoviteljice našega društva in pogumne sodelavke pri slovenski misiji, sestre Cirile Knafelc.

Sestra Cirila je prišla v Francijo že pred drugo svetovno vojno. Ko so zaradi komunizma slovenski begunci morali v svet preko Francije, so mnogi našli pri sestri Cirili moralno podporo in kar je najnujnejše za preživetje. Od takrat naprej pa do leta, ko so ji moči začele pojemati, je sestra Cirila nepretrgano in z neomajno vneto pomagala Slovincem v Franciji in učila njihove otroke slovenskega

jezika in verouka. Tu in tam so jo zadrževale pri tem delu tudi obveznosti, ko je bila prednica raznih samostanov in ustanov sester Oblates de l'Assomption v Franciji. Vedno pa so jo poti pripeljale nazaj med Slovence.

V majhni postavi je močno bilo vneto srce za slovenstvo in vrela v njej duša, kjer se potok ljubezni za svoje ljudi ni nikdar izsušil. Ob izgubi tako ljubeznive in istočasno močne in dobrotljive osebnosti se slovenska skupnost v Parizu počuti osirotela. V nebesih, pri Bogu in ob spremstvu gospoda Čretnika ter vašega bratranca, svetniškega kandidata škofa Gnidovca, sestra Cirila, izprosite blagoslov za našo slovensko skupnost v Parizu!

V srcu ohranja hvaležen spomin na sestro Cirilo množica Slovencev, ki je danes raztresena po celem svetu. Naproša pa tudi Stvarnika, naj sestri Cirili bogato poplača za vse žrtve, ki jih je naklonila Slovincem v Franciji.

Za podrobnejši sestrin življenjepis lahko napotimo bralce v NL št. 12, decembra 2016.

Pokojna sestra Slava Primožič

Sestra Slava Primožič je bila rojena 9. novembra 1925 v Šentrupertu na Dolenjskem. Je najmlajša iz dvanajestčlanske družine. Obiskovala je nižjo gimnazijo in učiteljske pripravnice v Ljubljani in maturirala v begunskem taborišču v Serviglianu v Italiji leta 1946. Po končani šoli je

vstopila v postulat in noviciat Družbe hčera krščanske ljubezni. Po končanem noviciatu v Sieni v Italiji so jo predniki poklicali v Pariz, kamor je prišla leta 1948. Sestra Slava je občutila klic za redovniški poklic že v zelo mladih letih.

V Parizu je potem naredila še medicinsko šolo in kot diplomirana medicinska sestra delala na različnih postojankah v Franciji in štiri leta v Kanadi, kjer je dobila še kanadsko diplomu. Poleg poklicnega dela je prostovoljno pomagala pri Slovenski katoliški misiji v Parizu kot učiteljica slovenskega jezika in katehistinja od leta 1969 do 1993.

Oktober leta 2011 se je sestra Slava poslovila od Pariza in se vrnila v Slovenijo. Poslovilno sveto mašo je daroval g. Alek Zwitter. Živela je v Domu sv. Katarine v Mengšu ob vznožju Kamniških Alp, v domačih gajih in tam čakala na Gospodov drugi prihod. Z Gospodom se je torej srečala 4. maja 2017, komaj nekaj mesecev za tem, ko je obhajala 70 let redovniških zaobljub.

Tudi sestra Slava je močno gorela za slovenstvo. Težko je bilo iz nje iztrgati besedo, ampak otroci, ki so jo imeli za učiteljico slovenščine in verouka, so jo imeli zelo radi. Tako so ji tudi izkazali pred grobom na Žalah, kjer sedaj počiva. Sestra Slava je živila precej sama in v veliki skromnosti.

Hvaležni pariški Slovenci želimo, naj ji ljubi Bog tisočero povrne za ves trud, ki ga je vložila za našo skupnost v Parizu. *dr. Janez Zorec*

FREYMING-MERLEBACH

1. maj. To je dan, ki nam odpre pot v Marijin mesec in romanje k brezjanski Mariji v Habsterdick. Vsakič privabi v njeno vznožje veliko število slovenskih romarjev in domačinov, kar je tudi za slovensko skupnost tradicionalna božja pot že preko 80 let. Marsikateri romar čuti bližino in obuja spomin na pobožnost romanja, ki ga je morebiti doživel v življenju na božji poti na Brezjah v Sloveniji. Ob njenem vznožju se polagajo velike priprošnje z upanjem, da jih brezjanska Marija, Mati usmiljenja in ljubezni,

preko Jezusa, svojega Sina, usliši. Vsak romar priroma z zaupanjem v Marijino materinsko ljubezen in to je za slehernega največja duhovna milost.

Slovesna sv. maša ob 10. uri se je začela z lepo Marijino pesmijo, ki jo je zapel pevski zbor Poljakov. Sledila je pesem, ki vsako slovensko srce objame z milino, »Spet kliče nas venčani maj«. Pesem, ki vodi in kliče vse Marijine častilce. Slovesen je bil pogled na duhovnike ob oltarni mizi: gospod župnik David Taljat, poljski župnik Stanislas Sokol, župniki francoskih župnij Alfred Schwartz, župnik Urbain Bittassa iz Freyming-

Značilni nasmeh gospe Marije Drenik, čeprav že v bolnici.

Sestra Cirila Knafelc ob častitljivem prazniku 100-letnice

-Merlebacha in župnik Bernard Patoh iz župnije Forbach ter naš gospod župnik Jože Kamin. Gospod David Taljat je pripeljal na romanje tudi 18 švicarsko-slovenskih romarjev. Kar z dvema kombijema so prišli. V pridigi je čudovito orisal božjo pot in pomen fatimskega romanja. Objel je letošnjo 100-letnico prikazovanj in sporočilo fatimske Marije trem pastirčkom – vidcem: Luciji, Jacinti in Frančišku. Predvsem, da vsa romanja in molitve vodijo k Njej po skupni poti do Jezusa. Poudaril je tudi velik pomen molitve rožnega venca.

Brezjanska Marija je poromala k nam, mi pa k njej.

Po lepem in uspelem romanju še sproščenost ob kavi, penini in sendviču pečenega prašiča na ražnju

Lepo ubrano petje zbora Jadran je dalo svoj pečat slovesnosti sv. maše, ki je polnila srca romarjev z Marijnim blagoslovom. Romarji so se poslovili duhovno nahranjeni in srečni dospeli v Merlebach, kjer je že čakalo dobro pripravljeno tradicionalno kosilo prvomajskega dne. Dvorana misije, zimski vrt in podstrešje se je napolnilo do zadnjega kotička. Kar preko 120 se nas je zbralo pri skupnem kosilu.

Čakala je že pripravljena goveja juha z zakuho domačih rezancev, ki jih je pripravil 90-letni gospod Marko Sajovec. K temu bi dodala, da nosi gospod v sebi motorček neizčrpne energije, ki prekaša vse vrline: dobro voljo, sposobnost in veselje, ki mu nudi vitalnost mladostnega videza. Prašiček na ražnju je bil tudi že pečen, saj sta ga mojstrsko pripravila gospod

Kajock in gospod Gruerard. Darovala sta kar precejšen del noči, da smo pri kosilu bili deležni te dobrote. Pridne kuharice so pa poskrbele za vse ostalo, da so bili romarji hitro postreženi.

Pri kosilu se je pridružil še gospod dekan iz Freyming-Merlebacha Franck Wentzinger. V družbi smo imeli kar dva afriška duhovnika, Urbaina Bittassa in Bernarda Patoha, oba iz Toga. Kosilo je potekalo v topleni vzdušju in prijateljskem klepetu. Romarji so se počutili domače, čeravno je beseda potekala kar v treh, celo v štirih jezikih.

Priložnostna srečanja nudijo vedno prijateljska spoznanja in srečanja z znanci. V dvorani so se vsi zadržali ob prijetnem razpoloženju do 15.30. Nato smo se preselili eno nadstropje nižje v prostore kapele, ker je bil na programu polurni koncert pevskega

zbora Jadran. Občinstvo so navdušili s kakovostnim petjem ob spremljavi glasbenikov. Koncertu so sledile ob 16. uri litanije Matere božje. Po končanih litanijah je župnik Kamin poklonil vsem prisotnim romarjem šopek šmarnic, da so odnesli ta cvetlični majniški simbol in spomin na čudovito preživetje 1. maj na svoje domove.

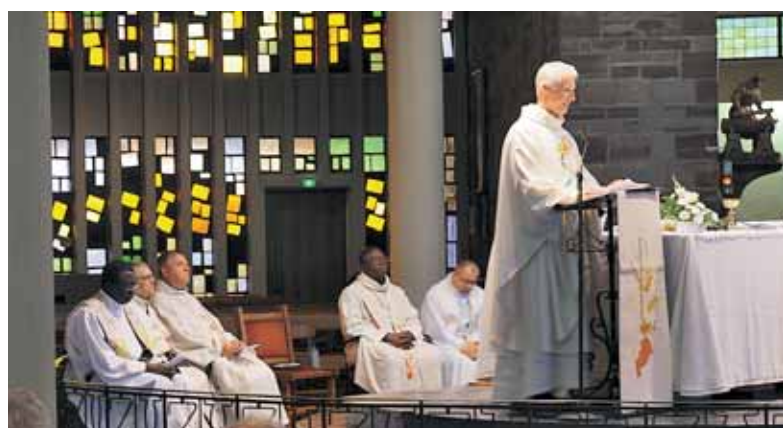
Takoj po litanijah so se švicarski romarji poslovili, ker je bila pred njimi še dolga pot do doma.

Dan se še ni končal. Po litanijah so se zbrali vsi pevci in še veliko romarjev je prisledlo k skodelici kave in pripravili smo za vse kot zakusko sendvič, obložen s pečenim prašičkom. In

ko smo mislili, da prihaja slovo, nas je prijetno razveselil gospod župnik Zvone Štrubelj. Malo se je okrepčal in že je prijel za svojo spremljevalko kitaro in praznično vzdušje se je nadaljevalo v pozen večer.

Hvala vsem, ki ste prispevali s pridno roko in dobro voljo, da je dan potekal brezhibno. Hvala pevskega zboru Jadran za lepo petje in veselo vzdušje, hvala vsem kuharicam, ki so se zares potrudile, da so bili romarji hitro in lepo postreženi in hvala osebjem pri postrežbi. Zares vsem, ki ste na kakršen koli način prispevali pomoč, »Bog plačaj«.

Jožica Curk

Prvega maja smo ob deseti uri pričeli z vseslovenskim romanjem v Habsterdicku.

Zbor Jadran je 1. maja navdušeno prepeval domoljubne in duhovne pesmi.

HRVAŠKA

PULJ

Omenili smo že, da SKD Istra Pulj bogati in poživlja vse člane skozi različne dejavnosti. Vsaka zase, še tako majhna, prispeva k celotnemu uspehu društva. Imamo tri skupine učencev dopolnilnega pouka slovenskega jezika pod vodstvom učiteljice Vide Srdoč. V aprilu so obiskali Škocjanske jame in učence osnovne šole Dragotina Ketteja v Ilirski Bistrici. Tako so združili lepoto narave ter prijetno druženje s koristnim. Nehote se mi vrača misel

Slomškovega načela: Sveta vera bo di vam luč, materni jezik pa ključ do zveličavne narodove omike!

Tudi od aktivnosti za najmlajše, ki jih vsako soboto vodi Tina Širec Džodan, si obetamo, da bodo nekoč vsi skupaj nadaljevali zastavljeno delo nas starejših v slovenskem društvu.

Za tiste, ki jim hoja ne dela težav, je slovensko društvo iz Buzeta organiziralo pohod Rakitovec–Golič, dolg okoli 15 km, udeležilo se ga je okrog 120 zadovoljnih pohodnikov.

Mesec maj je bil zelo razgiban. 9. maja je bila svečana otvoritev že

četrtga festivala multikulturalnosti. Sodelovali so Madžari, Bošnjaki, Makedonci, perojski Črnogorci, Romi, Albanci, Srbi in seveda Slovenci. V povsem napolnjeni dvorani Doma hrvatskih branitelja je imela vsaka skupina sedem minut za svojo predstavitev. Preživeli smo prijeten večer in ponovno dokazali, da smo, čeprav različni, vsi kot eno.

V maju, Marijinem mesecu, ko smo v domovini navajeni na majske pobožnosti, smo doživeli 12. in 29. maja dva nepozabna večera v Pu-

lju v cerkvi svetega Franja. To nam je priredil naš Sandro Vešligaj, ki že deset let kot korepetitor pri SKD Istra soustvarja in bogati koncerte mešanega pevskega zbora Encijan pod vodstvom umetniške vodje Paole Stermotič, ki ga je k nam tudi pripeljala. Ponosni in hvaležni smo za vse to. Sandro Vešligaj je udeležen in dobitnik številnih visokih nagrad na nacionalnih in mednarodnih tekmovanjih. Zaposlen je na glasbeni akademiji Vseučilišča Jurja Dobrile v Pulju. Življenje je mozaik drobnih trenutkov, skupaj s Sandrom smo

doživeli kar nekaj nepozabnih, ki človeka radostijo in pišejo zgodbo lepih spominov – hvala ti!

Člani SKD Istra smo bili v maju gostje pri slovenskem društvu Ajda v Umagu, ki deluje 6 let. Tokrat so obhajali 5. obletnico ženskega pevskega zbora, ki je s pesmimi Lipa, Kje so tiste stezice, Škrjanček otvorili to svečanost. Predsednica društva g. Danica Vojkovič je lepo vodila večer. Članice njihove folklorne skupine so se po enoletni vaji odrezale kot izkušene plesalke. Gostje večera so bile Kombinatke iz Kopra. Prepevale so borbene, delavske in partizanske pesmi, nas popeljale v preteklost ter nas očarale s svojimi mladimi ubranimi glasovi. Po koncertu smo se okrepčali z dobrotami, ki so jih pripravile Ajdovke. Tudi potic ni manjkalo, pa upamo, da si izborimo v Evropi certifikat za slovensko potico.

V maju je bila tudi skupščina SKD Istra. Galerija je bila skoraj premajhna za vse, ki so želeli prisostvovati. Voditelji sekcij so podali poročila o delu, predsednica društva pa prikaz finančnega poslovanja, potrditev zaključnega računa, načrt finančnega poslovanja, poraba sredstev itd. Vse je bilo zelo lepo pripravljeno, vsak je dobil vezano mapo s seboj. Hvala vsem,

ki ste sodelovali, gotovo pa gre največ zahvale predsednici Danici Avbelj in Vesni V. Zmajič. Vesna je napisala program za vse leto. Marsikomu, tudi meni, je najbolj všeč mesec avgust, ko je pisalo: smo na morju, v planinah, ob rekah – v senci s hladnim pivom – povsod razen v društvu! Bravo, vsi se strinjamo in upamo na počitek.

Zelo razgibano je bilo pri nas v Pulju od 18. do 21. maja, saj smo imeli prvič **Dneve slovenskega filma 2017 v kinu Valli**. V imenu mesta je prisotne pozdravila direktorica Pula Film Festivala Gordana Restovič, za SKD Pulj naša predsednica Danica Avbelj, ter minister za Slovence v zamejstvu in po svetu gospod Gorazd Žmavc. Pričeli smo s filmsko klasiko Dolina miru, nato Šiška Deluxe, Nika in Nočno življenje. Vsi filmi so bili dobro obiskani. Po vsaki predstavi smo si ob druženju izmenjali vtise, mnenja, klepetali z režiserjem Nike Slobodanom Maksimovičem ter Uršo Menrad, koproducentko Nočnega življenja.

Mestni odbor Stari Grad in SKD Istra Pulj sta 10. junija vabila na slovesno **odkritje spominske plošče Alojzu Orlu**, Slovincu, istrskemu

Nastop klape Histri SKD Istra Pulj

kronistu in mojstru umetniške fotografije. Plošča je postavljena na trgu Portarata (v neposredni bližini Zlatih vrat) ob 15. obletnici njegove smrti in prihajajoče 100. obletnice rojstva, kjer je bil njegov fotografski studio. Pevski zbor Encijan in klapa Histri slovenskega društva sta popestrila ta lep dogodek. V dnevnem časopisu je zraven življenjepisa znanega fotografa omenjen pomen delovanja nezabnega umetnika za Pulj in celo Istro. – Alojz Orel se je vrnil na Portarato – tako so naslovili članek na naslovni strani Glasa Istre.

Odkritje plošče Alojzu Orlu

Dragi rojaki, pred dopustom se oglasimo še enkrat, saj je pred nami še dovolj obveznosti, bodite dobro. *Ivanka Koletnik*

NE MČ IJA

AUGSBURG

RAVENSBURG – prvomajski piknik

Slovensko društvo Planinka iz Ravensburga je v soboto, 6. maja, v kraju Baienfurt pri Weingartnu organiziralo in uspešno izpeljalo prvomajsko piknikovanje. Vse se je začelo s sveto mašo pod milim nebom. Skrbne gospe so pripravile oltar in ga lepo okrasile, domači župnik pa je vodil evharistično bogoslužje. Po duhovnem okrepčilu je sledilo že težko pričakovano telesno. Ekipa, zadolžena za žar, se je dobro izkazala. Okusni čevapčiči, kotleti, pečene klobase in še razne druge dobrote so pri marsikomu povzročile, da so se cedile sline, ko je v vrsti čakal na svoj obrok.

Seveda pa ni manjkalo tudi dobre kapljice. V teku časa je bilo mogoče zaznati njen vpliv za vse bolj živahno razpoloženje. Zvoke harmonike in pevtje je bilo slišati daleč naokoli.

ULM – materinska nedelja

Druga nedelja v maju je v nemškem svetu posvečena materam. Slovenska skupnost v Ulmu se je na to nedeljo pri maši spomnila živih in pokojnih mam. Duhovnik je v pridigo vpletel izbrane tekste slovenskih pesnikov in pisateljev in tako na svoj način budil hvaležnost v srcu slehernega do svoje matere. Ob koncu maše je vsem gospem podaril drečo vrtnico. V dvorani se je prijetno druženje nadaljevalo, kjer se je našlo tudi kaj okusnega za pod zob. *R. Kutin*

Duh po čevapčičih je zbujal dober tek.

Piknik se je začel z mašo.

Materinski dan v Ulmu

Hrvaški župnik in sestra na obisku pri nas

BERLIN

V Berlinu smo imeli istočasno prvo sveto obhajilo in birmo. Tokrat je želel to opraviti sam naš nadškof dr. Heiner Koch. Vse nas je izjemno navdušil, še posebej pa otroke. Potrdil jih je v veri in imenih, ki so jih prejeli od svojih staršev. Po obredu se je z vsakim posebej srečal, pogovarjal in slikal. Za našo malo župnijo in dvanajst slavljenčev (6+6) je bil to velik in nepozaben praznik.

Nadškof dr. Heiner Koch občuduje slovensko lipo na našem dvorišču.

Po maši otroci igrajo nogomet.

Birmanci

Prvoobhajanci

Skupinska fotografija z nadškofom dr. Heinerjem Kochom

ASEL / HANNOVER

V Aslu je tudi vedno lepo srečanje pri maši, potem pa v naših prelepih prostorih. Tokrat sta nas z dobro hra-

no razvajala Gisela in Manfred Besser. Obiskala nas je najmlajša članica naše skupnosti Lara z mamico Petro in očetom Martinom.

Gisela in Manfred Besser sta nas razvajala z odlično večerjo.

Lara z mamico Petro

HAMBURG

»Spet kliče nas venčani maj ...« majhna beseda s tako veliko obljubo. Odpirajo se vrata v naših srcih, svet je naenkrat svetel, poln luči, barve in cvetja. Petje ptic se spaja s šumom mladega listja na drevju – kratka pomladna simfonija, ki jo komponira narava in se skupaj z njo zbuja iz zimskega spanja, ki je bilo letos neskončno dolgo, za mrazom pride to-

plota, za sivino svetloba, svet postane večji. V tem lepem mesecu smo na drugo nedeljo praznovali slovensko sv. mašo in se potem kot vedno zbrali v naših prostorih. Proslavili smo rojstne dneve Metke Zahlmann, Lojza Šemeta in Zlatka Vukovca. Lojz nam je postregel z dobrim vinom, Zlatkova žena Anica pa je pripravila dobre sarme in torto. Dobili smo tudi obisk iz hrvaške župnije, in sicer sta v našo

skupnost pogledala župnik Ante in častna sestra Janaja. Poveselila sta se z nami pri skupni večerji in seveda pri našem veselem petju. To pot smo zapeli tudi nekaj hrvaških narodnih, saj naša skupnost živi primer sožitja kultur.

čala naše dobro počutje. Po obilnem pikniku smo se sprehodili ob obali, ki so jo pred kratkim na novo uredili. V Büsumu je za časa oseke možen sprehod po morskih tleh, tako imenovani pohod po vatu.

V ponedeljek smo se napotili v mesto Büsum ob Severnem morju. Pozdravilo nas je majsko sonce, blagi veter in sveži zrak pa sta še pove-

20. maja so nas s svojim obiskom počastili slovenski romarji. Pater Peter Lavrih in župnik iz Višnje Gore na Dolenjskem sta se preko Hamburga s svojo skupino iz višnjegorske fare

Emu pripravljajo sendviče na pikniku.

Izlet v Büsum

Kratek počitek se prileže tudi na izletu.

vrčala iz Švedske in Baltika. Marjeta in Lojz sta jim stala ob strani in jim razkazala znamenitosti Hamburga.

Zvečer ob 18. uri so vsi romarji skupaj z nemškimi farani praznovali sv. mašo pri sv. Bonifaciju, oba župnika sta

somaševala, obred je bil zelo slovesen, na koncu pa je v cerkvi zadonela slovenska Marijina pesem »Spet kliče

nas venčani maj«. To je Hamburg – multikulturn, gostoljuben in vedno vreden ogleda. Vera Šeme

ESSEN

V Essnu smo zopet doživeli zelo lepo binkošno srečanje

Vse skrbi in garanje ob pripravah je hitro pozabljeno, ko pride praznični dan in ko se izteče ob ugotovitvah, kako veliko to naše praznovanje pomeni našim rojakom in drugim prijateljem, ki so se zbrali k praznični sveti maši in po njej k veselemu dogajanju spodaj v dvorani.

Zelo sem hvaležen vsakemu, ki mi je dajal poguma in z dejanji pomagal, da smo vse lepo pripravili. Kar preveč bi bilo naštevati prav vse, na kaj mora »organizator« gospod župnik misliti, da ne bomo česa pozabili. Že več mesecev prej se je treba dogovoriti z enim od številnih ansamblov v Sloveniji. Zelo pomembno je tudi najti stik z osebami, ki bodo povabljeni in navzoče kot častni gostje. Neposredno pred dogodkom je treba poskrbeti za razne tekste, ki morajo biti pripravljene in natisnjene. Potem je tukaj skrb, da bomo npr. pravočasno imeli slavne domače klobase iz Prekmurja, narejene prav za nas. (Tukaj je skrb in izvedbo prevzel naš dobri Rudi Zdovc – naročilo in prevoz na naslov naše misije v Essnu. Bog mu povrni!) Pri vseh pripravah in izvedbi sta se izredno izkazala Štefka in Janez Pirc. Pripravo zares izvrstne krompirjeve solate je prevzela družina Balažic. Poskrbeli so, da smo imeli popolnoma sveže bučno olje, ki je posebnost naše solate, ki je nujni del večerje. Za zeljno solato smo letos posilili Tonko Špiler, ki je z veseljem sprejela to prostovoljno pomoč in nam pripravila res dobro solato. Njen mož Anton mi vedno pripelje prikolico in je že ne vem katero leto prevzel skrb, da gre po pečenko v restavracijo »Steakhouse Istra« – Rüttenscheiderstr. 159, kjer nam lastnik Dalmatincev že vsa leta brezplačno zelo okusno in zelo kakovostno speče ca. 40 kg vratne pečenke. Edino plačilo, ki ga ima tale dobri gostilničar rad, je paketek slovenskih kranjskih klobas.

Letos poskušam nekoliko opisati nekatere morda nepomembne podrobnosti, saj je prav, da ljudje, ki na binkošti doživijo tako lepo praznovanje, malo vedo, kaj vse je s tem združeno.

Župnik mora poskrbeti, da bo na voljo dovolj slovenskih vin. Lani in letos sem osebno pripeljal iz samostana Pleterje originalno prvovrstno vino cviček. Tudi metliško črnino iz kleti svojega brata Marjana sem pripeljal iz rojstnega kraja Bojanja vas, župnija Radovica pri Metliki, in ga iz inox sodč-

Binkošno srečanje 2017 v cerkvi sv. Jdrti v Essnu

Člani ansambla Ideja po berilu pojejo Pridi, pridi Sveti Duh.

Glavni mašnik dr. Jože Krašovec, župnik Lojze Rajk, Nika bere drugo berilo, Alenka je brala prvo berilo, ministrantka Tanja iz Gütersloha, Izток je zapel vrstico z alelujo.

Možje iz Slovenskega cveta vedno pojejo litanije ob binkoštnem srečanju v Essnu.

Irena in Erwin skoraj vsako leto strežeta pijačo v Essnu ob binkoštnem srečanju.

Pridno osebje v Essnu pripravlja za postrežbo pečenko, klobase, krompirjevo in zeljno solato, kruh.

Tukaj se deli okusno pecivo.

ka napolnil v steklenice z originalnimi etiketami, katere sam natisnem. Ob pripravah na binkošno srečanje je tudi to »eno delo«. Našo priljubljeno mineralno vodo radensko sem pripeljal iz trgovine Dalmacija – bei Ljuba Lebensmittel, ki ima zdaj nov naslov: Kerkhoffstr. 187, Frohnhauesn, Essen. Letos nam je poklonila ajvar. (Naj jo »zatožim«, da večkrat od svojih dobrot v trgovini kaj pokloni slovenskemu župniku ...)

Druženje ob letošnjem binkoštnem srečanju v Essnu

Potem pa ugotovim, da imam v kleti verjetno premalo belega vina. Še dobro, da ima društvo Bled nekaj več zaloge – in sem tam dobil nekaj kartonov za vsak primer. Seveda bodo dobili plačano po nabavni ceni. Prijazni upravnik Martin Balažič je bil vesel, da nam je pomagal v zadregi.

Vzporedno z menoj skrb deli Štefka Pirc. Priskrbela je kruh, spekla nekaj »štrudla«, pa še na polju nabrala cvetlice, s katerimi je v nedeljo dopoldne okrasila mize v dvorani. Bil sem veselo presenečen, kako z veseljem so prišli ljudje pripravljat dvorano. Tu sta bila Štefka in Janez Pirc, Marija Wiesweg in njena sestra, Stanko Žveglič, Martin Balažič, Franc Mesojedec in mladi Alen. Še člani ansambla Ideja so pomagali, med tem ko so na odru postavljali svoje instrumente in ozvočenje. Seveda je bil zraven tudi g. Werner iz župnije sv. Gertrude, ki je zelo pridno pomagal tako ob pripravi kakor ob izvedbi našega praznovanja.

Mnoge gospodinje menda iz vseh naših škofij: Essen, Aachen, Münster, Köln, Paderborn so pripravile mnogovrstna peciva, za kar se res iskreno zahvaljujem. Smo pa letos imeli tudi potico iz Slovenije. Luka Razpotnik (sin Borisa, znanega po slavnem ansamblu Razpotnik z Rodice pri Domžalah), eden od članov ansambla Ideja, nam je spekel in prinesel 5 kg res izvrstne orehove potice. Ljudje so jo »razgrabili«. Ampak – en lep kos lepo zaviti – smo poslali essenskemu škofu dr. Franz-Josephu Volbecku, ki je naslednji dan imel sestanek s sodelavci – pa še eno steklenico slovenskega vina zraven. Tako je naše praznovanje segalo do samega vrha essenske škofije ... Hm ... Kako smo važni! – Tukaj naj omenim, da smo zastopniku škofije stolnemu proštu dr. Mihaelu Dörnemannu, ki nas je obiskal v dvorani, omenili, da bomo naslednje leto obhajali 60-letnico naše župnije in da prosimo, naj škofu pove, da si želimo,

da bi se našega praznovanja morda udeležil – že v cerkvi, ko bo med nami tudi naš dragi msgr. Janez Pucelj, ali vsaj pozneje v dvorani. Obljubil je, da bo škofu to povedal že naslednji dan. Torej – dovolj zgodaj. Toda, bralci Naše luči, morate vedeti, da nemški škofje niti približno niso vedno tako dosegljivi »kot bi jih sneli s klina«, kot so včasih dosegljivi slovenski škofje. Kolikor poznam tega prijaznega essenskega škofa, sem (skoraj) prepričan, da ga bomo videli in slišali ob naši 60-letnici župnije.

Mislím, da sem do zdaj v tem poročilu kar nekako »motovilil« okoli zunanjih dogajanj. Zdaj pa še malo pogledimo v samo jedro praznovanja.

Ob 16. uri se je začela sveta maša v cerkvi sv. Gertrude (Jedrti) v centru Essna. Pred mašo smo zapeli O Srce božje. Uvodna pesem je bila »S skupno pesmijo prosimo«. Domači župnik Lojze sem pozdravil navzoče, predstavil glavnega mašnika večkratnega doktorja v svetopisemskih vedah g. prof. Jožeta Krašovca, mladi ansambel »Ideja« iz okolice Domžal, ki je tudi sodeloval pri sveti maši. Zelo lepo so zapeli psalm med berili »pridi Sveti Duh« in pesem med darovanjem. Stalne dele smo si podajali – vodja zbora Slovenski cvet Iztok Kešpret in navdušeno ljudsko petje v cerkvi. Bilo je zares vzdušje »na višku«. Na orglah nas je vodila in podpirala Danica Ban. Čutiti je bilo res vrhunsko duhovno vzdušje. Nabirka med mašo je bila namenjena delu g. Krašovca ob pripravi slovenske Jeruzalemske izdaje Svetega pisma.

Glavni mašnik g. Krašovec – somaševal sem tudi domači župnik Lojze – je v pridigi med drugim poudaril, naj premagamo strah, zaradi katerega so bili apostoli zaklenjeni v dvorani zadnje večerje, saj nam Sveti Duh daje moč in pogum.

Ljudje v cerkvi so dobili na listu natisnjen spored molitev in pesmi. (Morda je zanimivo, da je ta list na-

92-letna Pavla Wolfs v domu sv. Monike v Altenessnu

Pokojni Jože Puš leta 2013

stal ob 4 h zjutraj. Tudi to je delo, na katerega mora misliti naš župnik, saj prej ni zmožgal ... Tudi cenik, ki so ga ljudje v dvorani imeli na voljo, je nastal v tem času.) Nekaj let nazaj je za prenočišče in postrežbo naših gostov poskrbela Marica Zjača, letos pa sem za večerje, kosilo in zajtrke ansambla in cenjenega gosta z veseljem poskrbel kar sam. (»Tudi to je delo.«) Prenočišče za ansambel pa je poklonila Marija Wiesweg.

Po maši smo se preselili v dvorano, kjer so bile zelo lepo pogrnjene mize. V kuhinji in pred kuhinjo je bila lepa skupina prostovoljnih dobrih ljudi, ki so stregli gostom, prodajali vstopnice – Janez Pirc in Jože Rostohar, vrednostne bone za pecivo, kavo, pijače, jedače – Anita Levec, Anica Draksler in Danica Ban. Bilo je prodanih 140 vstopnic, nekateri zaslužni farani in seveda sodelavci so dobili vstopnico poklonjeno. V kuhinji in pri postrežbi so sodelovali prostovoljci iz vseh krajev: Essna, Oberhausna, Krefelda, Wettra, Dortmund, Hildna, Moersa, pa še od kod – torej iz celega področja naše obširne župnije v petih (nad) škofijah.

Z odra nas je zabaval in razveseljeval mladi ansambel Ideja iz okolice Domžal. Andraž Štrukelj, Luka Razpotnik, Janez Drnovšek in Nika Pirnat so pošteno vzvalovali skoraj polno dvorano, kjer je bilo okr. 200 gostov. Za petje in veselo rajanje je torej bilo v redu poskrbljeno – za vsako uho in glasbeni okus. Prvič so se v svojem triletnem nastopanju podali v tujino – in zares odlično prestali pogumni korak v daljni Essen. Tudi oni so bili

z odmevom na svoje igranje in petje zelo zadovoljni.

(Slike celotnega dogajanja lahko vidite na www.sloomisja-essen.de, ki jih je tja postavil g. Ivo Šuster, upravitelj naše spletne strani. Poglejte pod fotografije). Hvaležni smo vsem, ki ste sodelovali pri postrežbi, pripravi in razdeljevanju hrane v kuhinji, pomivanju, pospravljanju miz in dvorane. Z delom smo končali ob enih po polnoči. (Jaz sem šel počivat po 2. uri – utrujen kot »povožen ajmar«, kar sem čutil še naslednje dneve.) Prav vse, kar je bilo našega, smo že to noč naložili v prikolico in avto in odpeljali v garažo ob naši misiji na Bausemshorst 2, Altensessen – 6 km od sv. Gertrude.

Meni se zdi pomembno, da so bili ljudje zares zadovoljni. Mislím, da se prav nihče ni nad ničimer pritožil. Morda je nekaterim samo muzika bila nekoliko preglasna. Sicer pa je vse potekalo v lepem vzdušju, prijaznem sodelovanju. Ekipa prostovoljcev je bila izredno uglašena in ves čas dobro razpoložena.

Zahvaljujemo se Uradu Republike Slovenije za Slovence po svetu za denarni prispevek 800 € za naše binkoštno srečanje. Brez te pomoči bi imeli v blagajni velik minus. Z veseljem lahko sporočim, da imamo celo majhen dobiček. Sicer pa organizatorji vedno pravimo, da ne delamo za dobiček, ampak za duhovno in kulturno zadovoljstvo naših gostov. V glavnem si vsi želijo, da se ta praznik nadaljuje tudi v prihodnje. Meni pa nikakor ne dovolijo, da bi kmalu odšel v dokončni pokoj. Naj bo vse v božjih rokah. *Lojze Rajk*

FRANKFURT

Čas po veliki noči je čas prvih obhajil in tudi birm, čeprav se zakrament birme podeljuje tudi v jeseni in v postnem času. V naši župniji sicer nismo imeli slovensosti prvega obhajila. Po do sedaj znanih podatkih pa so prejeli prvo obhajilo v svojih krajevnih župnijah trije otroci izven Frankfurta ter dva v Frankfurtu. Pač pa je bila priprava na **birmo in prvo obhajilo** v naši župniji za **Zalo in Laro Čemas** iz Frankfurta, hkrati pa je bilo ob tem tudi nekaj verouka za Aljaža ter za Roka in Urbana. Lara je prejela birmo – potrditev, dar Svetega Duha – v župniji Kamnik konec aprila, Zala pa

prvo obhajilo konec maja v župniji Šmarca-Duplica. Oba datuma sta bila nekoliko vezana na čas počitnic v Evropski šoli, kamor obe hodita. Tako tudi nista zamudili šole zaradi poto-

vanja v domovino. Na binkoštno nedeljo pa sta se predstavili še pri maši v Frankfurtu, ko sta obnovili slovensost prejema zakramentov. Lara je pripravila uvod v mašo in pozdrav

miru in sprave, skupaj z Zalo pa sta prebrali tudi primerne prošnje za vse potrebe.

Sicer pa sta obe sodelovali že prejšnji večer pri **maši narodov in jezi-**

Birmanka Lara Čemas pri birmi v Kamniku

Lara čaka, da bo iz Svetega pisma prebrala v slovensčini.

Daritveni oltar v stolnici, okrašen s svetimi pismi, darovi in rožami

Med otroki je tudi Rok položil pred oltar rožico.

Lara in Zala sta na binkošno nedeljo obnovili prejem zakramenta v Frankfurtu.

kov v cesarski stolnici v Frankfurtu, z njima pa tudi Rok, Urban in Aljaž. Seveda so bili z njimi tudi njihovi starši. Pri tej vsakoletni maši narodov in jezikov frankfurtskih tujejezičnih župnij in skupnosti smo med drugimi jeziki v slovenščini slišali stavek iz apostolskih del: »Prikazali so se jim jeziki, podobni plamenom, ki so se razdelili, in nad vsakim je obstal po eden« (Apd 2,3), ki ga je prebrala Lara. Njena mama je prebrala del iz apostolske veroizpovedi: *ki je bil spočet od Svetega Duha, rojen iz Marije Device; trpel pod Poncijem Pilatom, križan bil, umrl in bil v grob položen. V darovanjski procesiji pa so skupaj z drugimi otroki Zala, Rok in Aljaž prinašali rože, Urban z očetom*

Prvoobhajanka Zala z domačimi in župnikom Janezom Gerčarjem

slovensko sveto pismo, Lara pa potico. Somaševanje je vodil limburški pomožni škof dr. Thomas Löhr, somaševal pa je tudi sarajevski pomožni škof, ki je bil v tistih dneh v Frankfurtu.

Lara prinaša k darovanju potico.

Ob zaključku svete maše pa se vedno oglašajo lurska pesem v vseh mogočih jezikih, kar pritegne k mogočnemu prepevanju vso cerkev; druga kitica je bila za uvodno nemško v

slovenščini. Hvala vsem, ki so s strani naše slovenske župnije pripravili darove in tako ali drugače sodelovali pri njej.

rem

MANNHEIM

V Mannheimu in podružnicah je ves mesec maj minil brez slovenskih maš zaradi župnikove bolniške. Le v Herbolzheimu so se nekateri zbrali k bogoslužju božje besede po zaslugi Josefa Schmidta, ki je delivec obhajila in voditelj bogoslužja božje besede v tamkajšnji župniji. Najbolj zvesti so se k šmarnicam zbrali tudi v Vöhrenbachu. Ker zaradi nesporazuma niso dobili pripravljene gradiva, sta Monika in Roman Golob verjetno po internetu poiskala nekaj teksta, pridružila se je še Romanova mama Marjana in so pripravili kar obširno pobožnost z branjem božje besede ter molitvijo litanij in rožnega venca.

Po petih letih študija solo petja se je poslovil in se vrnil domov **Jernej Žagar**. V času svojega bivanja v Mannheimu je rad prihajal k slovenski maši v Mannheimu, več-

Jernej Žagar je bil rad v naši družbi.

krat pa tudi drugod, tako da so ga spoznali po vseh naših podružnicah. Ni ga motilo, da je bil v družbi starejših, nam pa je prav prišlo, da je s svojo mladostjo in lepim glasom pri petju popestril slovensko mašo in naša druženja. Bil je Miklavž, solo pevec pri prireditvah, rad se je pridružil petju narodnih pesmi, včasih je bil pa tudi župnikov šofer. Enkrat se je tudi zabliskalo na nekem mostu, potem pa je prišlo pismo z vprašanjem, naj povem, kdo je vozil avto. Očitno jim še ni bil znan.

Dva sta odšla v večnost. Šele po dveh mesecih smo izvedeli, da je že v marcu umrl **Janko Novak**, ki je z ženo Margot rad prihajal k slovenski maši v Herbolzheim, dokler mu je zdravje dopuščalo. Zadnja leta se je že težko pogovarjal, lani ga je že ze-

Pokojni Janko Novak z ženo Margot

lo bolnega žena še zadnjič pripeljala k maši. Doma je bil na Dolenskem, želel si je še enkrat pred smrtjo obiskati rojstni kraj, a ni mogel prenesti tako dolge vožnje. Zapomnili si ga bomo kot zvestega Slovenca pri slovenski maši in kot potrpežljivega v prenašanju bolezni. Ženi Margot, ki je za njega potrpežljivo skrbela, izrekamo iskreno sožalje.

V začetku maja pa je v bolnici v Ljubljani umrl **Franc Kavčič**. Rojen je bil v Beogradu, kjer je bil oče v službi, za domači kraj pa mu je veljalo Celje. Rad je imel hribe, v mlajših letih je bil celo plezalec. Ko je leta 1965 prišel v Nemčijo, je živel v Hei-

Pokojni Franc Kavčič

delbergu, zadnjih devet let pa sta z ženo Marjano živela v Sodražici in Ribnici, kjer sta imela za družbo še eno Štajerko Jožico, ki je prej tudi živela v Heidelbergu. Marjani izrekamo iskreno sožalje.

Večni Bog naj Janku in Francu da uživati večni pokoj v nebesih.

Janez Modic

MÜNCHEN

Dan staršev. Praznovanje materinskega dne smo vsebinsko dopolnili tako, da je zahvala veljala obema staršema, mami in očetu. V nedeljo, 21. maja, smo se ob 9.30 začeli zbirati v župnijskih prostorih, da je bila pred nastopom še kratka vaja. Ob 10. uri pa se je praznovanje začelo pri sveti maši za družine. Mašno slavje so otroci in njihovi starši obogatili s petjem slovenskih ljudskih in umetnih verskih, predvsem otroških pesmi, ki so se jih naučili pri urah verouka v župnijski slovenski sobotni

šoli pod mentorstvom gospe Katarine Podgoršek. Gospod župnik je v pridigi med drugim tudi povzel in utrdil v naših srcih besedilo pesmi, ki so jo otroci zapeli z Alelujo pred evangeliem; Vi ste luč sveta, pojdite v svet. Od ljubezni, upanja naj bo ogret. »Vi ste zemlje sol,« govori Gospod, »ponesite blagoslov! Z vami sem povsod!«

Po maši smo se vsi skupaj prestavili v dvorano poleg kapele in tam praznovanje nadaljevali z nastopi v besedi, pesmih in bansih za matere in očete. Ta kulturni program so skoraj v celoti pripravili otroci župnijskega sobotnega vrtca in šole. Vse

navzoče je pozdravil in nagovoril župnik Janez, potem pa so pod mentorstvom gospe Barbare Mars sledile tri pesmi vrtčevskih otrok: Abraham, ma sedem sinov, Račka plavačka in Mi se imamo radi. Pri prvi pesmi je

vsak od otrok, ko je prišel na vrsto, pokazal izbrane gibe, ki so jih potem ostali v nadaljevanju pesmi skupaj ponavljali. Pri zadnji pesmi so otroci dodali kitico z besedilom: mamico imamo radi. Po končanem nastopu

je vsak otrok svojim staršem odnesel darilo, ki so ga skupaj z vzgojiteljicami, Barbaro Mars in Petro Hulicius Mack, izdelali v vrtcu prav posebej za to priložnost. Darilo je bilo zelo praktično, milo za vodno kopel, ka-

terega sta bila zagotovo oba starša zelo vesela.

Po prvem otroškem nastopu sta g. župnik in ga. Barbara Mars navzoče popeljala v skrivnostni svet leposlovja na temo materinstva. Naše duše sta obogatila s še enim prijetnim leposlovnim darilom.

Ko smo se ravno udobno namestili ob poslušanju teh lepih verzov, so bili spet na vrsti otroci. Tokrat šolarji. Najprej je vsak prebral ali povedal kratek verz na temo hvaležnosti do mamic in očetov, potem pa so zapeli dve pesmi: Upaj in veruj ter Mama, hvala ti. Pri njihovem nastopu se je videlo, kako so otroci napredovali od lanskega leta, samozavestnejši so, bolj doma tako v slovenščini kot tudi v nastopanju nasploh, kar je gotovo tudi zasluga slovenske šole, ki jo obiskujejo. Ko so s programom zaključili, so staršem izročili vsak po eno vrtnico.

Na koncu se je župnik zahvalil vsem navzočim za obisk in jih prisrčno povabil k mizi s prigrizki in pijačami, ki so jih prispevali starši otrok in župnijski sodelavci. Tako se je praznovanje izteklo in zaključilo v prijetni družabnosti.

Katarina Podgoršek

Prošnje za naše družine

Slavilna pesem po obhajilu

Pesem je voščilo staršem in veselje otrok.

Šolski otroci so recitali in peli.

INGOLSTADT

+**Milka Horžen**, rojena Lenart, se je rodila 23. novembra 1949 v Trtni pri Grobelnem. Januarja 1969 je prišla služiti kruh v Nemčijo. Najprej se je nastanila v Fürthu v samskem domu in bila zaposlena v Nürnberg-Schweinau. V krogu prijateljske družbe je spoznala svojega bodočega moža, Antona Horžena, rojenega 16. julija 1945. Poročila sta se 31. julija 1971 v župniji Teharje pri Celju. Njuno družino je razveselila najprej hčerka Renata leta 1972 in leto kasneje še sin Robert. Vendar njuna zakonska vez ni obstala, leta 1979 sta se ločila.

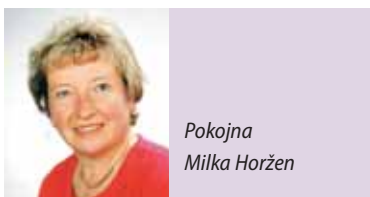
Mama Milka je ostala s svojima otrokoma sama in kot samohranilka prevzela odgovornost za preživetje. Preselila se je v Nürnberg na Orffstr. 13, kjer je živela vse do svoje prerane smrti. Njeno življenje je bilo napolnjeno s trdim delom in skrbmi, z veliko odrekanja za svoja otroka. Kljub temu je ta močna žena živela polno in uspešno življenje pri delu in v družbi. Poleg družine ji je bil zelo pomemben krog prijateljev in znancev, s katerimi je ohranila tesne vezi do konca svojih dni. Njen vesel

in dobrotorni značaj, njena živahnost in veselje je navduševalo njene prijatelje, znance in sodelavce in vse, ki so jo poznali.

Zelo rada je bila v naravi in se pogosto s prijatelji udeleževala pohodov. Kot trdoživa upokojenka se je pogosto odpravila na krajša skupna potovanja, ki so postala njen hobi v zadnjih letih življenja. Žal to veselje ni trajalo prav dolgo. Napadla jo je zahrbtna bolezen, ki ji je povzročala hude bolečine in ji polagoma odvzela moči. Prizadelo jo je posebej, ker ni mogla več hoditi. Vendar ji niti ta huda preizkušnja ni vzela življenjskega poguma in zaupanja. Ohranila je v sebi čudovito samozavest in humor, da je vztrajala v pogumnem razpoloženju v boleznih in pri prenašanju bolečin.

Njeno zemeljsko življenje se je izteklo 12. maja 2017, telo je omagalo in se rešilo trpljenja, njen duh pa je ostal svoboden. Žara pokojne Milke Horžen je bila 7. junija 2017 položena v grobnico na pokopališču v Nürnbergu. K molitvam in v poslednje slovo se je zbrala okrog obeh njenih otrok še rodna sestra in nekaj drugih sorodnikov iz domovine in precej slovenskih rojakov ter njenih nemških znancev in prijateljev. Za božje usmiljenje in večni blagor njene duše se je bomo spominjali tudi v slovenski skupnosti pri mašah v Nürnbergu in Regensburgu.

Renata Horžen

Pokojna
Milka Horžen

STUTTGART

Pastorala mladih družin

V slovenski župniji Stuttgart je veliko pastoralnega dela vloženo v evangelizacijo mladih slovenskih družin. Biti kristjan, in to z dušo in srcem, je za vsako mlado slovensko družino velik izziv sedanjega časa. Zato je delo in skrb za mlade slovenske družine eksistencialnega pomena za bodočnost naše župnije. Krščanska družina je najmanjša celica Cerkve, prostor, kjer človek po lepih medsebojnih odnosih lažje spoznava in doživlja Boga, ki je Ljubezen. Iz srečne družine, ki živi v prijateljstvu z Bogom in med seboj, se ta ljubezen in sreča širi v okolje, kjer živi in dela, in po otrocih tudi v naslednje rodove. Po zakramentu sv. zakona je Jezus še posebej povabljen v skupnost moža in žene, da pomaga – blagoslavlja njune medsebojne odnose, ki v svoji rodovitnosti podarjajo tudi življenje in vzgojo otrokom. Najti moramo besede, utemeljitve in pričevanja, ki bodo nagovorile mlade ljudi tam, kjer so pripravljeni na velikodušnost, zavezanost, ljubezen in celo junaštvo, da bodo z navdušenjem in pogumom sprejeli izziv zakona. Družina, zgrajena na zakonski zvezi med možem in ženo, je temeljna osebna in družbena vrednota, brez katere ni prihodnosti ne za narod ne za državo ne za Cerkve in zato zasluži vso našo podporo

Družina Matijević je naša zvesta družina.

in obrambo. Za srečo v družini si je zato predvsem potrebno prizadevati za duhovno rast, vse drugo je navrženo, podarjeno. To potrjuje prvi stavek v Tolstojevi Ani Karenini: Vse srečne družine so si podobne, vsaka nesrečna družina pa je nesrečna po svoje. Vsaka skupnost, ki bo krojila to, kar je v stvarstvu zakonitost po svoje, si koplje grob. V zapisanem delu človeške zgodovine najdemo potrditev o izginotju civilizacij, ki so storile prav to; uprle so se naravnim zakonitostim in odpovedale so se ljubezni med možem in ženo, potem pa je sledila strašna kazen. Najbrž nikoli v zgodovini človeštva starši otrokom niso izkazovali toliko nežnosti, oboževanja in občudovanja kot v naši dobi. Nikoli jih najbrž niso obdajali v takim ugodjem, toliko in tolikokrat ustregli njihovim kapricam ter jim nudili toliko svobode. Pa tudi se ni najbrž nikoli zgodilo, da potem, ko dorastejo, vse te skrbi zanje nič ne pomenijo in jih ne vrednotijo. Nič jih ne nagiba k hvaležnosti, spoštovanju

in ljubezni. Kje je vzrok temu? Družbene spremembe in različni zunanji vplivi so prodrli tudi v osrčje družine. Ker je družina temelj družbe, je tudi njen del, zato je podvržena vplivom dogajanj in življenja družbe kot celote. Potrošniška miselnost in težnja za ugodjem je tudi v družini našla svoje mesto. Starši se borijo za svoj status, gmotno ugodje, za stvarne potrebe. Duhovnost in nrvnost, nadnaravnost ... vse to je dostikrat zapostavljeno. Glede na dohodke in gmotno bogastvo se odloča o številu otrok, s tega stališča se usmerja tudi njihovo življenje. Prav ta miselnost, ki se je močno ukoreninila v družinskem življenju, se prenaša nehote tudi na otroke. Starši nudijo otrokom veliko materialnega ugodja, a dajo jim premalo resnične ljubezni, premalo zglednega krščanskega življenja. Dovolijo jim vse, kar premorejo, a premalo vzgajajo k odpovedi in ljubezni do globljih vrednot. Ker se družino vrednoti kot potrošniško skupnost, oče velja samo toliko, kolikor zasluži in kakšno tvorno blagostanje lahko nudi svojim otrokom. Ko so otroci majhni, se tega ne zavedajo — kljub temu da to čutijo. Ko pa enkrat dorastejo, je v mnogih primerih odločilnega pomena: očetova avtoriteta se meri le po vsoti mesečnih dohodkov in njihovi kupni moči. Če odrasli sin ali hči v družini zaslužita več kot oče, potem je težko govoriti o njegovi avtoriteti. Morda se celo sam sramuje svojega položaja, saj sam gleda skozi ista očala ter ne

Krščanska družina je bodočnost župnije.

Pri verouku z našimi mladimi

zna prikazati ter pokazati, da sta denar ter očetovstvo z vsemi pravicami in dolžnostmi dve različni življenjski realnosti. Očetova avtoriteta, ki se je včasih istovetila z družinsko avtoriteto, je prva prizadeta. Kvantiteta stvarnih dobrin, materialistična vzgoja in potrošniški vpliv okolja ji razjedajo korenine. Temu se pridruži še dejstvo in potreba, da oče deli svojo avtoriteto z materjo. Družbene spremembe in dejanske potrebe so tudi v tem pogledu prinesle svoje. Prav gotovo ne v prid staršem, ki jih nehvaležnost mladih

boli. Pa tudi v prid mladih ne, ki izgubljajo čut za vezi z družino, iz katere so izšli in v kateri so doraščali. Vprašanje je, kaj bodo enkrat lahko sami dali svojim otrokom, če jih bodo vzgajali v isti miselnosti, kot je zajela njih same. Verjetno bodo doživljali še hujšo nehvaležnost, kot so jo sami pokazali staršem. Zato drage naše slovenske družine, molite drug za drugega, da boste deležne božjega blagoslova in ne nasedajte tej liberalni misli, ki je tek na kratke proge. Drage slovenske družine, ta kratka molitev naj vam bo

kažipot. Gospod Bog, blagoslovi naš dom. Naj bo kraj tvojega miru. Naj v njem ne vlada sovraštvo, ampak ljubezen, naj v njem ne bo nesloge, temveč edinost. Namesto užaljenosti in krivice naj bo v njem odpuščanje. Zmota naj se umakne resnici, vera naj premaga dvom. V njem naj ne bo tesnobe, ampak upanje, naj ne bo teme greha, ampak luč tvoje milosti, naj ne bo žalosti, ampak veselje. Naj ne bo boleznih, temveč dušno in telesno zdravje. Tvoj blagoslov naj nas spremlja v nebeški dom. *Aleš Kalamar*

Med veroučno uro tudi zapojemo.

Verouk je šola za življenje.

ŠVEDSKA

Za binkošti pri sveti Brigiti Svedski

Rojaki s Švedske so se ob binkoštnem prazniku tradicionalno zbrali na romanju v Vadstenu, tokrat so praznovali 55-letnico delovanja tamkajšnje slovenske župnije, med sveto mašo so imeli tudi krst in prvo sveto obhajilo.

Vadstena ob jezeru Vättern je rojake na soboto pred letošnjim binkoštnim praznikom pozdravila v oblačni podobi, zato je gostoljubje sester svete Brigite še bolj prav prišlo. Več kot 130 romarjev – poleg Slovencev s Švedske so bili to tudi rojaki iz Švi-

ce, Nemčije in Slovenije – so obnovili tudi posvetitev slovenskega naroda Mariji.

Romanje se je začelo s sveto mašo, ki jo je daroval delegat slovenskih duhovnikov v Evropi msgr. Janez Pucelj. Z njim sta somaševala slovenski župnik na Švedskem Zvone Podvinski in slovenski župnik v Švici David Taljat. »Bogoslužje je bilo lepo, slovesno,« nam je povedal Podvinski. Obogatili so ga člani kvarteta Krt iz Slovenije. Msgr. Janez Pucelj je rojake spodbujal, naj se veselijo duhovnega naboja, ki ga je bilo čutiti in to pomeni, da jim je Bog blizu. Naglasil je še pomen

vere: »Če bodo imeli vero, bodo našli tudi skupnost.«

Maša je bila posebna zaradi krsta in prvega obhajila, h kateremu je pristopilo šest mladih iz Malmöja na jugu Švedske. Po maši so odšli v kloster kyrka, cerkev, kjer so relikvije sv. Brigite Švedske in sv. Katarine, tu so zapeli litanije Matere božje, kvartet pa je dodal nekaj cerkvenih domovinskih pesmi, saj je bil postanek pri slovenski lipi zaradi vremena bolj kratek.

Sledilo je druženje pri sestrah in nato v dvorani Petrus Magni še druženje s kulturnim programom. Nastopil je ansambel Lunca iz Slovenije,

kvartet Krt, harmonikar Sebastian Meglič ter Viktor in Leon Semprimožnik, člana ansambla Vikis. Misijski pastoralni svet je skupaj s pomočniki poskrbel, da grla niso bila žejna in usta ne lačna. Kolekto ter darove od tombole pa so namenili slovenskim misijonarjem.

Vir: Radio Ognjišče, Matjaž Merljak

Hvala Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Slovenski zvezi na Švedskem za denarno podporo ter MPS in vsem, ki ste pomagali, da je bilo praznovanje tako slovesno, lepo in prisrčno! *Zvone Podvinski*

Prvoobhajanci, foto: Lars-Olof Nilsson

Vadstena 2017 – romarji po sv. maši, foto: Lars-Olof Nilsson

Argentinski večer z Luko Somozo Ostercem

Lepa spomladanskega popoldneva smo se z Rafaelovo družbo podali iz Ljubljane in obiskali grad Snežnik, ki se nahaja v Loški dolini na začetku prostranih snežniških gozdov pod našim najvišjim nealpskim vrhom. Razlog ni bil v obisku samega gradu, ki deluje pod okriljem Narodnega muzeja Slovenije in se ponaša z avtentično notranjo opremo ter slikovitim zunanjim izgledom. Povod ni bil niti ponovni obisk naše razstave arhivskih fotografij slovenskih beguncev v Avstriji po letu 1945, ki je gostovala v kleti gradu meseca marca in prvo polovico aprila. Grad Snežnik smo namreč tisti četrtek obiskali, da bi tam priredili izseljenski večer z mladim baritonistom slovensko-argentinskega rodu.

Luka Somoza Osterc nam je skupaj s pianistom Vladimirjem Mlinaričem, profesorjem na ljubljanski Akademiji za glasbo, v poročni dvorani gradu pripravil večer slovenskih in argentinskih samospelov. V prvem delu večera smo se z deli Carlosa Gustavina sprehajali po argentinski pampi in občudovali lepoto narave, uživali v razgibanih ritmičnih melodijah, ki so nas spomnile na tango in njegovo večno hrepenenje. Drugačno, a nič manjše hrepenenje po ljubezni in občudovanju narave pa je bilo iz samospelov slovenskih skladateljev Ipvavca, Lipovška, Maška, Nageleta in drugih, pri katerih smo začutili, da je pevec tudi slovenskega rodu.

O dveh domovinah, slovenstvu, dosednji življenjski poti in željah za prihodnost smo izvedeli v pogovoru, ki ga je imela s pevcem med obema pevskega deloma dr. Damjana Kern.

Luka je študiral petje na Operni šoli Teatra Colón v Buenos Airesu, a ga je kljub šolanju v

pevski šoli znamenite operne hiše vleklo v domovino materinih prednikov. Po njegovih žilah se namreč pretaka slovensko-argentinska kri, saj je Lukov oče Argentinec, kar se izraža tudi v njegovem temperamentu. Kljub temu Luka najraje živi in dela v Ljubljani, kjer si želi in namerava ostati še naprej.

Kot nam je povedal, so bile glavni in najpomembnejši vzrok za selitev prav slovenske korenine, poleg tega je tu videl več možnosti za razvoj svoje pevske kariere. Slovenijo je prvič obiskal z Rastjo XXX leta 2001, drugič pa deset let kasneje, ko se je odločil, da mora Slovenija postati njegov novi dom. Uresničilo se je in februarja 2012 se je naselil v Ljubljani. Na koncu pogovora nam je zaupal še nekaj svojih želja za prihodnje poklicne izzive in upamo, da se mu bodo uresničile tudi na odru.

Večer se je pričel in zaključil s pesmijo – pred dodatkom, ki je razveselil številno občinstvo, je Luka v Osterčevi *Biba leze* navdušil z zabavno

Gostje večera: pianist Vladimir Mlinarič, pevec Luka Somoza Osterc in dr. Damjana Kern, ki je vodila pogovor.

Basbaritonist Luka Somoza Osterc se je tako vživel v vlogo.

odrsko igro, navzoče pa spravi v smeh z narečno obarvano prleško ljudsko *Dere sen jas mali bija*.

Po koncu argentinskega izseljenskega večera smo se zbrani zadržali v klepetu s pevcem ter nato obiskali še razstavo arhivskih fotografij, ki si jo je na gradu Snežnik ogledalo rekordnih 1121 obiskovalcev.

Nedelja Slovencev po svetu: **2. julij**

Dobrodošli doma: **7.-9. julij**

Prvi višarski dnevi za srednješolce: **28.-30. julij**

Romanje treh Slovenij
na Svete Višarje: **6. avgust**

Višarski dnevi mladih:
3.-6. avgust in **28.-30. december**

2017

Tretje poglavje

Skozi vežo ga je peljal v veliko sobo. »Od kdaj pa centurij Pavel tu poveljuje?« je vprašal Marcel.

»Od decembra. Imenovan je bil začasno po smrti legata Vitelija.«

»Kako je Vitelij umrl?«

»Ne vem.«

»Torej ne v boju?«

»O, ne. Bil je bolan. Nekaka mrzlica je bila.«

»Čudno, da niste vsi bolni,« je pripomnil Marcel ter si otresel prah. Nato je pomignil Demetriju, naj pazi na prtljago, dokler ga ne bo poklical.

Sekst je zamrmral stražarju kratek ukaz in ta je takoj izginil.

»Pokazal ti bom, kje lahko počakaš, dokler se ne vrne centurij Pavel,« je rekel in se obrnil k vratom. Marcel je stopil za njim v temačen prostor, kjer je bilo ležišče, miza in dva stola, sicer pa je bilo vse hladno in golo kot jetniška celica. Vrata so vodila še v drugo, prazno izbo.

»Poskrbi v tej temnici še za drugo ležišče,« je strogo ukazal Marcel. »Tu bo spal moj suženj.«

»Sužnji ne spe v častniških sobah,« je odsekal Sekst.

»Moj suženj bo spal tukaj.«

»Toda to je proti ukazom.«

»V tej trdnjavi ni ukazov, razen mojih!« ga je nadrl Marcel.

Sekst je povetil glavo in, ko je zapuščal sobo, mu je ustnice obkrožil pomenljiv nasmeh.

***

Ta večer je postal za trdnjavo spomina vreden, še čez leta so zgodbo pripovedovali, dokler se ni spremenila v legendo.

Marcel je stopil s služabnikom v jedilnico. Pri mizi so sedeli častniki, ne da bi bili ob njegovem prihodu vstali. Vendar ga niso gledali sovražno, ko je stopil k okrogli mizi na sredini. Nagel pogled je Marcela poučil, da je med vsemi najmlajši. Demetriji je šel takoj v kuhinjo, da bi poskrbel za gospodovo postrežbo.

Čez čas je vstopil centurij Pavel, z njim pa centurij Sekst, ki je svojemu predpostavljenu očitno že poročal o dogodku. Ko sta se približala srednji mizi, je po prostoru vzvalovalo. Sekst je Pavla neprijazno in mrmraje predstavil. Marcel je vstal, da bi ponudil Pavlu roko, kar pa je ta prezrl. Priklonil se je in sedel so. Pijan Pavel sicer ni bil, videti pa je bilo, da je pil. V suhljati, kocinasti obraz – kot bi že tri dni ne bil obrt – je bil nenaravno zardel. Roke so se mu pri jedi tresle in povrhu so bile še umazane. Toda kljub zanemarjeni zunanjsčini vendarle nisi mogel na njem prezreti neke prikrite plemenitosti. Ta človek, je pomislil Marcel, je moral nekoč »nekaj« biti.

»Novi legat, kaj?« je vprašal Pavel s polnimi usti. »Niso nas obvestili o njegovem imenovanju. Toda k temu se bomo povrnili pozneje, morda jutri.« Krepko je zajemal iz velike skledice z mesom ter hlastno jedel; jed je poplakoval z glasnimi požirki vina.

Ko se je najedel, je prekrizal Pavel kocinaste roke na mizi ter z zabuhlimi očmi nesramno strmel v prišleka. Marcel mu je s pogledom kljuboval.

Oba sta čutila, da drug drugega merita – ne samo po velikosti in teži telesa, v čemer sta si bila skoraj enaka, čeprav je utegnil biti Pavel nekoliko težji in nekaj let starejši; merila sta se po značaju in kovu.

Pavel se je porogljivo zasmejal.

»Pomembno ime, Galio. V sorodu z bogatim senatorjem?«

»Moj oče,« je hladno odvrnil Marcel.

»Oha!« je zakihal Pavel. »Potem si pa eden tistih zapečarskih tribunov?« Ozrl se je; zabava je med tem premolknila. »Človek bi si mislil, da bo našel princ Gaj za sina senatorja Galia kakšno prijaznejše mesto.« Govoril je glasno, da so ga lahko vsi slišali. »Pri Zevsu, že imam!« – zadovoljno je lopnil Seksta po rami – »Sin Marka Lukana Galia je bil nespodoben!«

K Marcelu obrnjen je nadaljeval: »Stavim, da je to tvoje prvo poveljniško mesto, tribun?«

»Tako je.« Mrtvaška tišina je zavladala v sobi.

»Svoj živi dan še nisi izdal vojaškega povelja, kaj?« se je rogal Pavel.

Marcel je odrinil stol in se dvignil. Zavedal se je, da mu v resni obraz strmi več kot dvanajst parov radovednih oči.

»Prav zdajle bom izdal prvega,« je rekel mirno. »Centurij Pavel, vstani ter se opraviči zaradi vedanja, ki se za častnika ne spodobi!«

Pavel se je z rokama naslonil na stranice stola ter se porogljivo zasmejal.

»Napačno povelje, mladenič,« je zagrgal. Ko pa je videl, da je potegnil Marcel iz nožnice meč, je planil tako naglo pokonci, da je prevrnil stol, prav tako potegnil meč in zavpil: »Raje odloži tistole reč, fante, bo bolje!«

»Prostor!« je ukazal Marcel.

Ni bilo dvoma, kaj mladi tribun namerava. Tako daleč sta s Pavlom zašla, da ni bilo več poti nazaj. Kakor bi trenil, so bile mize potisnjene k steni in stoli odstranjeni. Dvoboj se je začel.

Spočetka se je gledalcem zdelo, da hoče Pavel opraviti na kratko in da se je odločil podati častniškemu zboru krepak nauk. Saj ni imel kaj prida izgubiti. Zveza z Rimom je bila počasna, poveljniško mesto v Minoi negotovo in nikoli dolgotrajno in v Rimu ni bilo nikomur preveč mar, kaj se je dogajalo v trdnjavi. Seveda, senatorjevega sina je bilo gotovo tvegano ubiti, toda sočastniki lahko izpričajo, da je tribun prvi potegnil meč.

Pavel je začel takoj s krepkimi udarci, od katerih bi sleherni lahko nasprotnika prečesnil na dvoje, če bi jih ta ne bil spretno odbijal s svojim mečem. Marcel, ki se je očitno hotel nekaj časa braniti, se je pustil potiskati skoraj do stene. Ob njej so stali z napetimi obrazi mlajši častniki. Demetriji je krčil pesti in zaskrbljeno opazoval gospodovo umikanje.

Pavel je korak za korakom z močnimi udarci meča pritiskal na Marcela, dokler se mu ni zazdelo, da je spravil žrtev v brezupen položaj. Smeje se je v zavesti zmage upočasnili udarce. Marcelu pa se je zdelo, da je iz rezkega smeha zvenel prikrit strah in počasnejših zamahov ni pripisoval nasprotnikovega zmagoslavju: Pavel se je začel utrujati. Prišel je iz vaje – v Gazi gre vse bolj počasi.

Ko sta se približala odločilnemu kotu, je dvignil Pavel roko, da bi planil v krepak napad; tega pa Marcel ni počakal, marveč je sunil z mečem od

strani tako blizu Pavlovega grla, da se je ta nagonsko umaknil in udaril v prazno. V hipu se je Marcel zasukal tako, da se je zdaj Pavel znašel v kotu.

Marcel pa te prednosti ni takoj izkoristil. Utrujen od boja, ki ga ni bil več vajen, je Pavel izgubljal sapo; ob ustih so mu trepetale mišice. Nehal je napadati in se spomnil, kako se je nekoč učil, naj zamenja slabo taktiko z boljšo strategijo. Marcel je opazil, da ni bil tako slab bojevnik z mečem in da se je moral svoje dni kar dobro izkazati v areni.

Marcel je ujel Demetrijev pogled in opazil, da je napetost v sužnjem obrazu popustila. Boj je priklopel do trenutka, ki je ustrezal tribunovi izkušnji: zdaj je šlo bolj za spretnost kot za surovo moč. Pavel se je bojeval zdaj kot centurij in ne kot mesar, ki pobija žival.

V kratkem času, ko sta meča sekala udarce ježno in ostro, je Marcel pridobil tla pod nogami. Ko je videl, kako se je Pavel naglo ozrl, da bi premeril, koliko prostora mu še ostaja, je stopil Marcel ustrezljivo nekaj korakov nazaj. Jasno je bilo, da je hotel nasprotniku izboljšati položaj. Polglasni vzkliki so spremljali to dejanje, ki sicer ni spadalo v minojsko dremavost, pač pa je spominjalo, kako se bojujejo pogumni možje v Rimu. Demetriju so od ponosa zažarele oči. Po gospodu se je pretakala plemenita kri! »Eugenos!« je vzkliknil.

Pavlovo razpoloženje pa tega viteštva ni priznalo. Naglo je planil naprej, tako drzno, kakor bi si sam pribojeval ugodni položaj, in poskušal Marcela potisniti nazaj. Toda ta trenutek je bil boj na mestu odločen. Pavel je poskusil vse izpade in udarce, kar jih je znal, pri tem pa se je bolj in bolj utrujal. Končno se je bojeval tako medlo, da bi tribun, kot so gledalci dobro opazili, lahko boj večkrat končal prav na hitro.

Toda Marcel ga je s spretnim gibom končal tako, da so se vsi začudili. Ujel je pravi trenutek in udaril s konico svojega meča na ročaj nasprotnikovega, tako da je orožje odletelo iz ohlapne roke in zveneče zaropotalo na kamnita tla. Nastala je popolna tišina. Pavel je čakal. Čeprav se mu je na obrazu zrcalila groza, ni trepetal; držal se je junaško. Bil je premagan, toda pokazal je, da je boljši, kakor bi mu bil kdo prisodil.

Marcel se je sklonil, dvignil padli meč za konico, zasukal roko nazaj, kot bi natančno meril cilj, ter zalučal orožje proti debeli, leseni steni, kjer se je z zamolklim pokom zarilo v tramovje. Nihče ni pretrgal ponovne tišine. Zdaj je zavihтел v isto smer še lastni meč. Obtičal je v vratih zraven Pavlovega.

Oba moža sta se molče gledala. Nato je spregovoril Marcel. Glas mu je bil krepak, toda ne prevzetan.

»Centurij Pavel,« je rekel, »čas je, da se opravičiš za nespodobno vedenje.«

Pavel je premaknil gornji del telesa, globoko dihal in nalahno obrnil glavo, strmeč v krog gledalcev. Nato se je kljubovalno navel, prekrizal roki ter se porogljivo zasmejal.

Marcel je z jasnim gibom potegnil bodalo izza pasu ter stopil proti Pavlu. Ta se ni zganil.

»Svetujem ti, da se braniš, centurij!« je zavpil Marcel. »Saj imaš bodalo, kajne? Potegni ga! Če ne ubogaš, te zabodem.«

Se nadaljuje

Oglas sme obsegati največ 50 besed. Cena oglasa je 20 EUR za enkratno objavo. Celoletna objava z isto vsebino je 150 EUR. Z večkratno zaporedno objavo narašča tudi popust. Oglase sprejemamo do 5. v mesecu za naslednjo izdajo. Plačilo pri poverjenikih, slovenskih župnijah ali na uredništvu.

Poletni odih na morju, foto: Petra Tomažič

KRIŽANKA

KRIŽANKA 1707	ŽENSKO IME	TRAVNAT SVET NA KONCU NJIVE	NASPROTJE OD VEČ	AVTOM. DIRKAČ FERNANDO	DENAR, KI GA OTROK LAHKO PORABI SAM		POMNIK VALLE DE LOS ..... V ŠPANIJI	JOD	HUDA POŠKODBA KOŽE	ŽENSKO IME	AP. PAVEL O LAŽNIH RAZLAGAV CIH EVANG.
NEVERNI APOSTOL						POK. IZSEL. ŽUP. TURK					
RUMENI SLEČ								ZASTAVLJ. KUPNINA			
NAGAJIV NEUBOGLIIVEC											
TUJE MOŠKI IME						DEL ROK					
ROBLEK ANTON			KOPALIŠČE V JARUZAL.						ANDOLŠEK BARBARA		
AVSTRUA		VPIŠI BONASKO	KRAJ PRI KOPRU							REGENS-BURG	
	PAVEL EMERŠIČ	KAR NEKDO RAD JE		ANTON VODNIK			POMANJ. IMENA ANA			SOKRATOVA ŽENA	
DESNI PRITOK SAVE					ANTON SOVRE			KONICA			
PRISTANIŠČE STAREGA RIMA						KRAJ NA KRASU					
SADEŽ				PORTUGALSKA			SLOV. PESNIK .... ZAJC				
LESENO KORITO ZA VODO				LIUBO BEKŠ				SILVA TRSTENJAK			GORA NA PRIMORSKEM
SKRAJŠANO MOŠKO IME				GORA NAD SULKANOM		KALIJ					
NIKALNICA			VELIKA POŠODA				SLOVENSKO DREVO				
	KRAJEVNA SKUPNOST		SLOVENIJA V SVETU	OBVODNA PTICA			PETROV NASLEDNIK				
URAN	ROJ. KRAJ I. CANKARJA			SKRAJ. DEL KOPNEGA						KISIK	
SLOVENSKO MESTO									POST	FOSFOR	
									SCRIPTUM		

MALO ZA ŠALO

Sin lastnika kina je šel prvič v šolo.

»Kako je bilo?« ga je doma vprašal oče.

»Popoln uspeh, očka. Razprodano do zadnjega sedeža!«

Pavletu med sunkovito vožnjo po ovinkih iz avtomobila pade žena in se skotali v grapo. Čez nekaj kilometrov ga dohiti policist:

»Gospod, med vožnjo vam je padla žena iz avtomobila.«

»Ste prepričani?«

»Sem videl na lastne oči.«

»Hvala Bogu, sem se že ustrašil, da sem oglušel.«

Nekega večera se Adam zelo pozno vrne iz Rajskega bara. Eva je strašno jezna in kriči: »Prepričana sem, da se videvaš z drugo žensko!«

Adam se brani: »Ne bodi vendar smešna, saj veš, da si ti edina ženska na Zemlji. Le kje naj dobim drugo?«

In gresta spat. Sredi noči Adam začuti žgečkanje in ugotovi, da ga Eva otipava.

»Kaj pa vendar počneš?« se razburi Adam.

»Štejem ti rebra ...«

Franček je v šoli učitelja vztrajno tikal, čeprav je ta zahteval, da ga učenci vikajo. Učitelju je bilo nekega dne dovolj, zato mu naloži kazen: »Doma boš dvestokrat napisal stavek Učitelja moram vikati!«

Naslednji dan Franček prinese popisane štiri liste. Učitelj jih pregleda in ugotovi, da je napisane ga veliko preveč. »Zakaj pa si napisal tristokrat, če sem ti rekel, da samo dvestokrat?«

»Ker sem ti hotel napraviti veselje ...«

Policist ustavi voznika zaradi prehitre vožnje in ga vpraša:

»Ali veste, kaj ste storili narobe?«

»Vem! Prepozno sem vas zagledal.«

Mihec pride v lekarno in reče:

»Gospa, dajte mi nekaj proti bolečinam.«

»Je zdravilo za ata ali za mamo?«

»Zame!«

»Zakaj pa ti potrebuješ takšno zdravilo?«

»Ker sem razbil okno!«

REŠITEV KRIŽANKE št. 1706

REŠITEV 1706	BEZ OBUVE	VRETA VREBE	SLEDUJE TRIG V RINU	REDOVNICA - ALOJA	SE ČRNA ARBEDEC	ITI IL. OL. DON. STIL. SPOJ	TEST	OSKAKA JAKOŠTI ELEK. TONA		GOSPOVJE MED EVK. IN RABIN	NAGRADNI ŠPORTNI ŽANRE
PRIDOL. SV. JUDK	B	I	N	K	O	Š	T	I	U	P	
ARBEDEC, KI IŽIJA KOLEC	O	V	A	L	L	S			O	R	O
REDA. S. TRIGON. IN REKONSTRUKCIJSKA	S	A	V	A	N	A			S	L	A
SE ČRNA ARBEDEC	O	V	O	R	A				S	V	I
REDOVNICA	N	U	N	A					S	L	A
OSKAKA PAKETIR	O	N	A						O	P	A
GROHAR SVAN	G	I	O	R	O	D	J	E			
SE ČRNA ARBEDEC	I	U	G	A	N	K	E		P	O	
REDOVNICA	S	P	O	N	K	I			K	A	P
REDOVNICA	Š	P	A	R	T	A			S	O	V
REDOVNICA	M	E	N	E	A				P	A	T
REDOVNICA	A	Y	J	K					N	A	D
REDOVNICA	R	E	E						A	P	R
TRIK	T	R		O	T				I	S	K
JOD	I	S	K	O	P				T	A	R
REDOVNICA	N	O	V	O	S	I	B	I	R	S	K